ԱՊՕՆԷ ՖԻԵԱԹԼԱՐԸ

Մէհմուրիյէ 20 պուշտան

ՕԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք	200 ղրշ.
Ալթը այլըգ	105 »
Իւչ այլըգ	55 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչին

Պիր սէնէլիք	240 ղրշ.
Ալթը այլըգ	125 »

40 ՓԱՐԱ.

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՊՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՆԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻԵԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչին

1 վէ 2 վէ 3 ընճի սահիֆէյէ . . 8 ղրշ.
Պիւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ՝ վէ ումուրը սարրաֆիյէյէ այիտ իլանաթ.
2 վէ 3 ընճիւ սահիֆէլէրէ . . 6 ղրշ.
Պիւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Զիյատէ միւտտէթ իչին իլանաթ այրը բազարլըգ օլուր ։
Մէվատտը նաֆիյա տալիպ վէ մէնֆաաթլէրին գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր ։

40 ՓԱՐԱ.

Խատրէխանէսի, Հէյէթի Թահրիրիյէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 խանէտէ տիր ։ — Կազէթանըն ումուրը խատրէ վէ Թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէի մէվատտ հազգընտա Միւտիրի Կազէթա Տիգրան Ճիվէլէքեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քեաֆֆէի մէքեաթիպլերին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր ։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Մեմալիքէ նամ ինկիլիզ կազէթասընըն վիէննա մուխպիրի՝ Ղազի Մուխթար բաշա հազրէթլէրի իլէ վուգուա կէլան պիր միւլագաթընը մէնսուպ օլտուղու մէզքիւր կազէթայա պա թէլէկրաֆ պէյան էյլէմէքլէ թարիֆ իթմիշ տիր ։

Միւշիրը միւշարէլէյհ Ալէմանեա իլէ Թիւրքիա արասընտա պիր իթթիֆագ ագտընտա մէմուրը մախսուս օլտուղընա տաիր շուհուր իտէն հավատիսի թէքզիպ իտէրէք, տիյօր քի, Պապը Ալի պիլա խուսումա պիրճիւմլէ տէվլէթլէրլէ միւնասէպաթը տօսթանէտէ պուլունմաղը արզու իտէր ։

Մուխթար բաշա՝ Ֆրէտէրիխսրուհէտէքի միւլագաթլարը հազգընտա բէք զիյատէ ինթիզամ իլէ տավրանմագլա պէրապէր, Պապը Ալինին ինկիլթէրրա իլէ խալիսանէ տօսթ օլմագ արզու իթտիկինէ, բազմէն տէվլէթը միւշարէլէյհանըն պիր գաչ սէնէտէն պէրու Թիւրքիայա էքսէրիյա պէտ մուամէլէ իթմէքտէ օլտուղընը պիլտիյան, աչըգ պիր սուրէթտէ թէչէքքիւր իթմիշ, վէ էկէր ինկիլթէրրա պիր ազ հիւսնիւ մէյլ օլսա իտի, Մըսըր իշի ինկիլթէրրա Թարաֆընտան Թէսվիյէ օլունաճագ իտի, Թիւրքիա իլէ միւթթէֆիգէն հալ օլունուր իտի տէմիշ տիր ։

Եունան գրալը՝ կէչէն հաֆթա հէնուզ վիէննատա իքէն, ալաֆրանկա 16ընճը կիւնիւ, այնը օթէլտէ իգամէթ իտէն Ղազի Մուխթար բաշա հազրէթլէրինին տաիրէսինէ կիտուպ, պիր ազ միւտտէթ միւշարէլէյհ իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր ։

Տէյլի Նէվզ՝ըն մալիւմաթընա կէօրէ, Ղազի Մուխթար բաշա հազրէթլէրինին Պէրլին վէ վիէննատա պուլունմասը մէմուրիյէթի՝ Պուլկարիստան մէսալինէ Ռուսիա Թարաֆընտան միւտախալէ վուգուր թագտիրտէ Պէրլին ահտնամէսինին մուհաֆազասը աղքեամընը Թէէմինտէն իպարէթ իմիշ ։

Խարիճիյէ նէզարէթի՝ Ռուսումաթ էմանէթինին թէզքէրէսի իւզէրինէ էվվէլքի կիւն էճնէպի սէֆարէթլէրինէ պիր նօթա իրսալ իտէրէք, էճնէպի բօսթալարը իլէ վէ գաչագ թարիգիլէ պազը քիյմէթլի էշեա նագլ ու իրսալ օլունտուղընտան տօլայը պէյանը շիքեայէթլէ, խազինէի ճէլիլէնին զարարընը մուճիպ օլան իշպու սուի իսթիմալաթըն մէնի զըմնընտա Թէտաբիրը լազըմէ իթթիխազընը սէֆարէթլէրէ Թէքլիֆ էյլէմիշ տիր ։

Բումէլի չըմէնտօֆէրլէրինին էվրօբա չըմէնտօֆէրլէրի իլէ իլթիսագը մատտէսինէ տաիր Պապը Ալի Թարաֆընտան Թէքլիֆ օլունան պազը շէրաիթ իւզէրինէ Նաֆիա նէզարէթի ճանիպինտէն Թանզիմ օլունմուշ օլան լայիհալարը Թէտգիգէ մէմուր գօմիսիօն՝ էվվէլքի կիւն տախի ագտը իճթիմա էյլէմիշ տիր ։ Գօմիսիօնը մէզքիւրըն սօն իճթիմաը կէլէճէք ճումաա էրթէսի կիւնիւ վուգու պուլաճագ, պու իճթիմաատա լազըմ կէլէն գարարը Թանզիմ ու իմզա իտիլէճէք տիր ։

Սօֆիատան ալընան խուսուսի Թէլէկրաֆլարա նազարէն, Բուլկարիա հիւքիւմէթի՝ Սօֆիայա մախսուսէն պիր գօմիսէր իրսալ իթմէք նիյէթինտէ իմիշ ։

Պուլղառ քիւչիւք հիւքիւմէթլէրինին տույունը ումումիյէի Օսմանիյէյէ միւշարէքէթլէրի մէսէլէսի՝ շու արալըգ Պապը Ալի իլէ սէֆարէթլէր պէյնինտէ քէմալը կէրմի իլէ Թահթը միւզաքէրէտէ տիր ։

Սաարազամ հազրէթլէրի՝ էվվէլքի կիւն Պապը Ալիյէ ազիմէթ իթմէքլէ Մալիյէ Նազըրը Միւնիր բաշա հազրէթլէրինի գօնաղընտա տավէթ իթմիշ օլմաղլա մէսէլէի մէզքիւրէ հազգընտա միւշարէլէյհ իլէ խէյլի թէպատիւլի էֆքեար օլունմուշ տուր ։

Թէէմին օլունտուղընա կէօրէ, իշպու մէսէլէ հազգընտա Պապը Ալինին էֆքեարը սէֆարէթլէր Թարաֆընտան չայանը գապուլ կէօրիւլմիւշ օլմաղլա, մէսէլէնին Թէսվիյէսի իչին պիր իթիլաֆը էֆքեար հուսուլէ կէլմէք իւզրէ իմիշ ։ Պու մէսէլէ իչին սէֆիրլէր էազըմէտ պիր գօնֆէրանս ագտ իտէճէքլէր տիր ։

Էվվէլքի կիւն ինկիլիզ սէֆիրի Լօրտ Տիւֆէրին Պապը Ալիյէ կէլմիշ, Խարիճիյէ Նազըրը բաշա հազրէթլէրիլէ միւլագաթ իթմիշ վէ պու միւլագաթ բէք ուզուն սիւրմիւշ տիր ։ Ճանն օլունտուղընա կէօրէ, միւլագաթը մէզքիւրէ՝ տույունը ումումիյէի Օսմանիյէտէն Պալգան չէպիհ հիւքիւմէթլէրինէ տիւշէճէք հիսսէլէր իւզէրինէ ճէրէյան իթմիշ տիր ։

Սօֆիատան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, Պուլկարիստանտա միւսթախտէմ Ռուս զապիթլէրի 250 նէֆէր օլուպ, հարպիյէ Նազըրը Ռուսիալը օլտուղը հալտէ գապինէնին մուամէլէսինէ խիտմէթ իթմէյէ էմին օլունմամաղը պէյան իլէ Ռուսիա Թարաֆընտան պու խուսուսա պէյանը իթիրազ օլունմուշ տուր ։

Հէնիւզ Թիճարէթ աչտըմաղլըրընըն Թանզիմինէ գատար էմթիաանըն գըյմէթը մախտիւտէսինտէն էվվէլ 8 րէսմի կէօմրիւք ախզ օլունմասընա տաիր ինկիլթէրրա սէֆարէթինին նօթասընա ճանիպը Պապը Ալիտէն հէնիւզ ճէվապ վէրիլմէյիպ, քեաֆֆէյէ խարիճիյէ նէզարէթինին իսթիշարէ օտասընա հէվալէ պույրուլտուղընտան, պու խուսուսա Թարաֆէյնին իրատ իթտիկի տէլաիլի հավի օտաի մէզքիւր Թարաֆընտան պիր բաբօրթ Թագտիմ, վէ մէսէլէնին գարարը Պապը Ալինին րէյինէ Թալիգ օլունմուշ տուր ։

Ֆէնէրլէր իլթիզամը միւտտէթինին Թէմտիտի մէսէլէսինին նէ օլուր օլմայաճաղը մատտէսի՝ կէչէն հաֆթա պանօթա ինկիլթէրրա սէֆարէթինտէն Պապը Ալիյէ խաթըրլաթըլմըշ տըր ։

ՔԻՇՄԷՏԷ ՏԸՀՇԷԹԼԻ ԶԷԼԶԷԼԷ

Տիւնքի Վագըթ պէրվէճհը աթի օգունմուշ տուր ։

«Իզմիրտէն չիմտի ալտըղըմըզ խուսուսի պիր Թէլէկրաֆըն պէյանընա կէօրէ, Եունան տախիլիյէ նէզարէթի Թարաֆընտան վէքիլէ աֆէթզէտէկեանընա իմտատ կէօնտէրիլէն Թուլումպաճը նէֆէրաթըյլա սաաքիրը սաիրէնին Չէշմէյէ չըգմալարընը հիւքիւմէթը Սէնիյէ մէն իթմիշ տիր ։

«Մուխպիրիմիզ՝ չաղըր, իլաճ, էրզագ վէ սաիրէնին տէ գարայա չըգարըլմասը մէն օլունտուղընա տաիր պիր չէյ տիմէյօր իսէ տէ, ղանն օլունտուղընա կէօրէ, էշեայը մէզքիւրէ աֆէթզէտէկեանա Թէվզի օլունապիլմիշ տիր, վէ անճագ Եունան հիւքիւմէթի Թարաֆընտան մահալը ֆէլաքէթէ կէօնտէրիլէն սաաքիրին գարայա չըգմասը իչին ղալիպա Պապը Ալիտէն ռուխսաթ Թալէպ իտիլմէսի ունուտուլմուշ օլտուղընտան, եալընըզ սաաքիրը մէրգումէ գարայա չըգարըլմամըշ տըր»։

Իզմիրտէն չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆա նազարէն, էվվէլքի կիւն սաաթ 9 պուչուգ րատէլէրինտէ չէհրը մէզքիւրտէ խէֆիֆ չէտտէթլի պիր զէլզէլէ վուգու պուլուպ, Թէլէկրաֆխանէ զիյատէսիյլէ խասարտիտէ օլմուշ օլտուղընտան, Թախլիյէսինէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլմուշ տուր ։

Էվվէլքի կիւն Սազըրտա պիր տէֆա վէ Չէշմէտէ տախի արտարտա իւչ տէֆա չէտտէթսիզ զէլզէլէ վուգու պուլմուշ իսէ տէ, պիր կէօնա խասարաթը մուճիպ օլմամըշ տըր ։ Անճագ էհալիի մահալլիյէ տաչարը տէհշէթ օլմուշլար տըր ։ Չէշմէ էհալիսի խանէլէրինէ կիրմէյէ ճէսարէթ իտէմէմիշ իմիշ ։

Բատօս միւթէսարրըֆը Հասան պէյ՝ աֆէթզէտէկեան իչին պիր խայլը մէքթիւպաթ վէ չատըրլարը պիլինթիխապ էվվէլքի կիւն Չէշմէյէ մուվասալէթ էյլէմիշ տիր ։

Թարաֆը հազրէթը Բատիշահիտէն սատըր օլան էմիր ու ֆէրման իւզէրինէ էավէրանը Շահանէտէն գայմագամ Արիֆ պէյ պիր խայլը մէքթիւպաթ վէ 600 գատար չատըր իլէ Թ-Լ- Նամ պէյլիք վաբօրընտա բաքիպէն աւին Չէշմէյէ ազիմէթ էյլէմիշ տիր ։

Ինկիլիզ տօնանմասընըն գօմանտանը ամիրալ Լօրտ Ժօնն Հայ՝ էվվէլքի կիւն Հէյէթ վաբօրը իլէ վէ պիր խայլը իանէ իլէ Չէշմէյէ մուվասալէթ էյլէմիշ տիր ։ Մահալը մէզքիւրտէ մէքթիւպաթ պէք քէսրէթ իւզրէ իմիշ իսէ տէ, պարագա ինշաա իչին քէրէսթէ միգտարը քիֆայէ տէյիլ իմիշ ։ Չիֆթլիկլէրին էքսէրիսի օլմամասը հասէպիլէ 25—30.000 նուֆուս բատտախանէ պուլունան էհալի խանէլէրինէ տէօնէմէյիպ, աչըգտա իգամէթ իթմէքտէ իմիշլէր ։

Չէշմէ զէլզէլէսինին աֆէթզէտէկեանընա իանէ իչին պալօ վէ եա պանտօ միւսամէրէ կիպի պէյէք պիր գինէթ Թէրթիպի պէյնէսսիւֆէրա սէօյլէնմէքտէ օլուպ, հալթա սիւֆէրայի միւշարէլէյհիմին զէվճէլէրի տէ քէմալը համիյէթ ու չէֆագաթլարընտան նաշի պու խուսուսա սէյ ու իգտամ իթմէքտէ իմիշլէր ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս [illegible] Թէլէկրաֆլար տըր.

Բարիզ 25 հոկտ.

Մէճլիսը մէպուսան՝ պիլա վուգուաթ քիւշատ օլունմուշ տուր ։

Մօսիէ Ժիւլ Ֆէրրինին մէճլիսէ Թէվտի օլունան պիր խիւլասայի ահվալ էվրագընտա օգունտուղընա կէօրէ, Թօնքինին ահվալի խուլասա իտիլմիշ օլուպ, լաքին Չինին Թալիմ ու իրթմազտա օլան միւթալիյաթ վէ միւտախիլէսի սէյրէնինտէն նաշի Չին իլէ իճրա օլունան միւզաքէրաթ խիթամ պուլմամըշ տըր, վէ իրա Չին՝ Թօնքինին Ֆրանսըզլար Թարաֆընտան Թախլիյէ օլունմասընը վէ Գըրմըզը նէհրին հէնուզ իշղալ իտիլմէսինէ համուտ Թային օլունմասընը Թալէպ էյլէմէքտէ տիր ։

Վիէննա 25 հոկտ.

Աւստրիա վէ Շարգ տէմիր եոլլարընըն միւլէֆթիթիլէրինէ տաիր օլան մուգավէլէնամէ՝ իթթիֆագ իտէն տէօրթ տէվլէթ մուրախխասլարը Թարաֆընտան Թասդիգ օլունմուշ տուր ։

Պուքրէշ 23 հոկտ.

Ղազի Մուխթար բաշա տիւն ագշամ պուրայա վասըլ օլուպ, պու կիւն գրալ Շարլ հուզուրընա գապուլ օլունմուշ տուր ։

Իսքէնտէրիյէ 22 հոկտ.

Պու կիւն Եվրոպալըլարտան իքի քիշի գօլէրայա Թուտուլմուշլար տըր։

Իսքէնտէրիյէտէ հիչ պիր վուգուաթ եօգ տըր ։

Իսքէնտէրիյէ 23 հոկտ.

Պու կիւն պուրատա գօլէրատան տէօրթ քիշի էօլմիւշ տիր ։

Աժանս Բիւթէրի վէքիլի Մ. [illegible] Թէլէկրաֆլար տըր.

Բէթէրսպուրկ 23 հոկտ.

Բէթէրսպուրկ կազէթալարընըն Թիֆլիսթէն ալտըղը նէշր իթտիքլէրի պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, պու կիւնլէրտէ Գաֆգասիա էյալէթլէրինտէ պիր խայլը սօգուլտուգ Բուս զապըթանը Թէվգիֆ օլունմուշ տըր ։

Վիէննա 25 հոկտ.

Ղազի Մուխթար բաշա տիւն գօնթ Գալնօքի իլէ պիր չօգ վագըթ միւլագաթ իթմիշ տիր ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Իշիտտիյիմիզէ կէօրէ, Շահզատէկեան հազրէթլէրինին սիւննէթ տիւյունլէրինէ կէլէճէք բազար էրթէսի կիւնիւ իպթիտար օլունաճագ տըր ։

Պու միւնասէպէթլէ սիւննէթ իտիլէճէք օլան ֆագիր իսլամ չօճուգլարընտան Սթամպօլտաքիլէր Տար-իւս-Շէֆագայա, Գալաթա վէ Գասըմբաշատաքիլէր Մէքթէպի Թըպպիյէ խասթախանէսինէ, վէ Իւսքիւտարտաքիլէր Սէլիմիյէ գըշլասընա կէթիրիլէճէքլէր տիր ։

—Տիւնքի կիւն սէր Թաբիպը հազրէթը Շէհրիյարի Մավրօճէնի բաշա հազրէթլէրի գարանթինա տաիրէսինէ պիլագիմէ, գօլէրանըն Իսքէնտէրիյէտէ պաշ կէօսթէրմէսի իւզէրինէ, էվվէլճէ իթթիխազ օլունան Թէտապիրը սըհհիյէյէ էհէմմիյէթ վէրիլմէսի իչին չէրէֆսատըր պույրուլան էմիր ու ֆէրմանը Հիւմայունը Մէճլիսը սըհհիյէ րէիսի Արիֆ էֆէնտի հազրէթլէրինէ Թէպլիղ իթմիշ տիր ։

—Իսքէնտէրիյէտէ գօլէրանըն զուհուր իթմէսի իւզէրինէ, Եունան հիւքիւմէթի Մըսըրտան վէ Սուրիյէ Թարիգիլէ Գըրիտայա կէլէճէք վաբօրլարա 21 կիւն գարանթինա ալթընա ալընմալարընա գարար վէրմիշ տիր ։

—Պու սէնէ խաքիփայի Շահանէյէ արզ օլունան ումուրը ճէզաիյէ ըսլահաթընա միւթէալլիգ լայիհանըն 700 նիսխէ օլարագ Թապ օլունմասը իրատէի Սէնիյէ սուտուր իթմիշ տիր ։

—Իշիտտիյիմիզէ կէօրէ, Պօղազիչինտէ Էնիքէօյտէ վագը միւլքիյէ Մ. Վլասթօնըն խանէսի՝ զաթը հազրէթը Շէհրիյարի Թարաֆընտան միւպայաա, եազլըգ սէֆարէթխանէ իթթիխազը իչին Ալէմանիա սէֆիրինէ իհսան պույրուլմուշ տուր ։

—Չէշմէտէն ԱՀՀ Նամ Բում կազէթասընա պէր վէճհը աթի եազըլմըշ տըր ։

«Չէշմէտէ Եազ-Ալան նամ մահալ գուրպինտէ սագլամ. 27տէ տէհշէթլի պիր ճինայէթ իճրա օլունմուշ տուր ։ Չէշմէ էհալիսինտէն Մուսթաֆա չավուշ, Մուսթաֆա թէքէթ «Մէհմէտ վէ արապաճը Հաֆըզ՝ սապահ սաաթ 4տէ Թէօտօր Սօֆիանօ նամ 15 եաշընտա տէլիգանլըյը Թութուպ ըրզընա կէչմիշլէրտէն սօնրա տիւյլէրինի զըրմըշլար, վէ պատէհու չահիտլէր հուզուրընտա եաթաղան պուչագլա մէրգումը Թէլէֆ իթմիշլէր տիր ։

«Պիչարէ բէտէրի՝ ճինայէթի խապէր վէրմիշ օլտուղընտան, ատալէթ պուլաճագ էէրտէ, ճիւրմ վէ ճէզաբէթի իչին մէմուրինը մահալլիյէ Թարաֆընտան հապս իթմիշ տիր ։ Գաթիլլէր՝ պիլա միւճազաթ մէմլէքէթին իչինտէ կէզմէքտէ, վէ սըգըլմագսըզըն իլթիլալլէրինի հէր եէրտէ նագլ իթմէքտէ տիրլէր ։

«Բէտէրի պա Թէլէկրաֆ իզմիր հիւքիւմէթինէ միւրաճաաթ իթմիշ իսէ տէ, օրատան տա հէնուզ ճէվապ ալամըշ տըր ։»

—Տօբրուճատան 200 խանէ գատար իսլամ մուհաճիրի պու ֆէրրէ ճէրաաթէ վիրուտ իթմիշ տիր։

Տիւն չէհրիմիզէ 170 նէֆէր տէ գուրա ասքէրի կէլմիշ տիր ։

—Գարա տէնիզ պօղազը խարիճինտէ Շիլէտէ խաքեան իսքեան պուլունան Ճէրքէս վէ Կիւրճի մուհաճիրլէրի պէյնինտէ արազի մատտէսինտէն տօլայը պիր միւտարէքէ զուհուր էյլէյէրէք, Ճէրքէսլէրտէն պիրի գաթլ վէ 3—4 նէֆէրի մէճրուհ օլմուշ տուր ։

—Գալաթազանլըգ մատտէսինտէն տօլայը ճինայէթէ իթհամ օլունան խաֆիյէ Բէյ Մէհմէտ վէ սաիր բէֆիգլէրինէ իշթիրագ իթմիշ օլմագ խուսուսընտա ըլչայէն իթհամ օլունան վէ հէնուզ ֆիրարտէ պուլունան Գասըմ բաշալը Գըրըճըզ Գաբրիէլին՝ 10 կիւն զարֆընտա մուհաքէմէյէ կէլմէզ իսէ, հուզուրը մէտէնիյէտէն իսգաթ օլունաճաղը վէ էմվալի տախի հաճզ իտիլէճէյի վէ պուլունտուղը մահալլի պիլէնլէրին խապէր վէրմէյէ վէ զապըթա մէմուրլարընը տախի մէրգումը Թութմայա մէճպուր օլտուգլարը մահքէմէի ճինայէթ րիյասէթինտէն իլան գըլընմըշ տըր ։

—Իզմիտ Օրման միւֆէթթիշի Բաչի էֆէնտինին րիվայէթ օլունան սուի իսթիմալաթընը Թէտգիգէ մէմուր գօմիսիօնըն՝ ըլպապտէ Թանզիմ իթտիկի բաբօրթօյը Թիճարէթ վէ Զիրաաթ Նէզարէթինէ Թագտիմ իթտիկի տիւն խապէր ալընմըշ տըր ։ Մէզքիւր բաբօրթտա, քէյֆիյէթին պիր էյիճէ անլաշըլմասը իչին միւֆէթթիշը սանի իլէ սէյյար մէմուրլարըն վէ սաիր լազըմ կէլէնլէրին պէրապէր Տէրսաատէթէ ճէլպի Թէքլիֆ օլունմուշ տուր ։

—Թ. Հ-էյէ-Բ կազէթասընըն մուխպիրի նուսխալէրինտէ Տիյարպէքիր վիլայէթի հազգընտա միւնտէրիճ հավատիսի վէ ախպարը պիլախասա վիլայէթը միւշարէլէյհա վալիսի Հասան Սամիհ բաշա հազրէթլէրինին զաթը ալիյէսինէ թէշմիլ էտէրէք պիլա եօլսուզ պուլունտուղընա պինաէն, բաշայը միւշարէլէյհ՝ կազէթայը մէզքիւրէ ալէյհինտէ իգամէի տավա իլէ, Տէրսաատէթ Շէխսի մատթիւպի խանընտա մահքէմէ տավա վէքիլլէրինտէն Արիֆ Թօբթաշ էֆէնտիյի Թէվքիլ էյլէմիշ, վէ պու վէքեալէթնամէ ... Թէրճիւմէ օլունմուշ տուր ։

—Էտիրնէ գափուսու խարիճինտէ վէլի էֆէնտի Թարաֆլարընտա պուլունան պաղչալարտան կէճէլէրի Թիւֆէնկ վէ տապանճա աթըլմագտա օլտուղընտան, մէսպուլիւն պիր գաչ քիշինին մէյտանա չըգարըլմասը իչին մագամը Սէրասքէրիտէն լազըմ կէլէնլէրէ էմիր վէրիլմիշ տիր ։

—Չէքմէճէտէ Աճը Նամ Բում կազէթասընա պէր վէճհը աթի եազըլմըշ ...

—Ալաֆրանկա օգոստոսըն սօն կիւնլէրի Թարիխլիյէ Բէքինտէն եազըլան սօն մէքթուպլարըն պէյանընա կէօրէ, Չինին մէզքիւր բայիթախթընտա չէտիտ գօլէրա խաստալըղը մէվճուտ օլուպ, կիւնտէ պին քիշիտէն զիյատէ էօլիյօր իմիշ ։

—Հիւքիւմէթը Սէնիյէնին Ժանտարմա խըտմէթինտէ պուլունան միւտտէթը մէմուրիյէթլէրի մինգազի օլան ինկիլիզ զապըթլարընըն մուգավէլէնամէլէրինին Թէճտիտի զըմնընտա լազըմ կէլէնլէրէ էմիր վէրիլմիշ տիր ։

—Մ. Նիգօլա Զարիֆինին պիր վագըթտան պէրու միւպթէլա օլտուղու խաստալըգ պիր տէրէճէյէ գատար քէսպը խաֆիֆէթ էյլէմիշ իսէ տէ, միւշարէլէյհ ֆուգարայա իանէյի ֆիրամուշ իթմէյիպ, Պէօյիւք տատա վէ Ֆէնէրտէ սաքին ֆուգարայա 15.000 ղըյէ քէօմիւր Թէվզի իթտիրմիշ տիր ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Լուսինեան Գեր. Տ. Խորէն Արքբազանըն ու մուհրանէլէր Թարաֆընտան Մէքէթ մէճլիսը ումումիսինէ պու տէֆա Երեւանտան ինթիխապ օլունմասը միւհթէմիլ իտուկինի կէչէն կիւն պէյան իթմիշ իտիք, տիւնքի կիւն մուամէլաթը ինթիխապիյէ պիլիճրա, րուհանի մումայիլէյհ՝ էքսէրիյէթը արա իլէ Երեւանտան ինթիխապ օլունմուշ տըր ։

Օրթաքէօյտէքի Տէր Սարգիսեան Արժ. Տէր Սահակ քահանայ իլէ Եէնի-Գաբուտաքի Արժ. Տէր Խաչատուր քահանայա կէլինճէ, պունլարըն ինթիխապլարը Թէսավի արայա (համեմատական) գալմըշ օլտուղընտան, եաղընտա մուամէլէի ինթիխապիյէլէրի իճրա օլունաճագ վէ իքիսինտէն պիրի Երեւանտան օլաճագ տըր ։

—

Կիլիկիա կաթողիկոսը մէզքէրէսի պիթթէհագգ բաբօրթընը Եկեղեցական Համագումար Ժողովա կէօնտէրմէյէ մէզքիւր Ժողով Թարաֆընտան մէմուր օլան գօմիսիօն՝ տիւն ագշամ ինթիհա իտէրէք, պու մէսէլէյէ միւթէալլիգ պուլունան էսքի վէ Եէնի էվրագըն գրաաթը իքմալ օլունմուշ տըր ։

—

Պու կիւն պէր միւթաա կրօն. վէ Բագ. Ժողովլար Բաթրիգխանէտէ ագտը իճթիմա իտէճէքլէր տիր ։

—

Միւթէվէֆֆա Փափազեան Գէորգ էֆէնտինին մախտումու կարապետ էֆ. Թարաֆընտան Գում-Գաբու տիւշըրըգ Թաղ. Խորհուրդը ալէյհինտէ օլարագ Բաթրիգ Ամեն. Տ. Ներսէս Արքազան հազրէթլէրինէ Թագտիմ օլունան վէ պիր սուրէթի տէ կազէթամըզա Թէրճ իտիլէն բրօթէսթօնամէտէ շու պիր ֆըգրա պուլունուպ, ֆըգրայը մէզքիւրէնին մէալինէ կէօրէ, մումաիլէյհ կարապետ էֆէնտի՝ պապասը հիսապլար կէօսթէրտիքտէն սօնրա, բէտէրինին վասիյէթ պույուրտուղու մէրգում Թաղ. Խորհուրդ Խանընտա գալաճագ օլան 5000 ղրշ՝ տա ալըպ Իւսկիւտար Ս. Խաչ քիլիսէսինէ իհտա իտէճէքինի վէ միւթէվէֆֆա բէտէրինին րուհը իչին օրատա ըսմըն սէօյլէթտիրէճէքինի պէյան իթմիշ իմիշ ։

Բէֆիգիմիզ Փունջ՝ պու ֆըգրայը գըր իթթիքտէն սօնրա, միւթէվէֆֆա բէտէրինին վասիյէթի Թէհամմիւլիւ իճրա օլունմագ իւզրէ մէզքիւր 5000 ղրշը Գում-Գաբու տիւշըրըգընըն քիլիսէսինտէն ալըպ Իւսկիւտար Ս. Խաչ քիլիսէսինէ իհտա իթմէքինտէն էվվէլ, բէտէրինին վագըֆ հիսապընտան տօլայը չօգտան պէրու մէզքիւր Ս. Խաչ քիլիսէսինէ օլան 30—40 պին ղրշլըգ պօրճընը Թէսվիյէ իթմէսինի մումաիլէյհ Պապայեան կարապետ էֆ.յէ Թէքլիֆ ու նասիհաթ իթմիշ տիր ։

Պիզ պէօյլէ պիր հիսապ մէվճուտ օլտուղունը իչիթմիշ օլմայըպ կարապետ էֆ.նին տէ էօյլէ ալէնէն Ս. Խաչ քիլիսէսինէ 5000ղր. իհտա իթմէյէ գալգըշմասընա պագըլըր իսէ, մէրհում բէտէրինին էօյլէ պիր հիսապը պուլունտուղունը մէմնուն իթմէքիմիզտէն, պու պապտա քէնտիսինին իյզահ վէրմէսի վէ էֆքեարը ումումիյէի միւթէհէյյիր գըլմասը լիզըմ իթթիքինի պէյան իտէրիզ։

—

Իւսքիւտար Ս. Խաչ մէքթէպի Հոգաբարձութիւններըն վէրտիքի պիր գարար մուճիպինճէ, կէլէճէք ճումա էրթէսի ագշամը մէքթէպը մէզքիւր իանէսինէ մահալը մէզքիւր Թէմթիլխանէտէ բէք կիւզէլ պիր օյուն իլէ պայէթ կիւլիւնճի պիր գօմէտի իճրա գըլընաճագտըր, էհալիյի մահալլիյէնին լութֆէն մէզքիւրէյի սէյր ու Թէմաշայէ բաղըշլայալար, գըզ վէ էրքէք սըպեանըն Թաալիմ ու Թէրպիյէսի մագսատընտան մէնպի օլան չու Թէչէպպիւսը խայրը Թագտիր ու Թէշվիգ իտէճէքլէրինի գավիյէն մէմուլ իտէրիզ։

—

ՍԱԼՆԱՄԷ

Նախօր

ԷԲԻՄԷՐՏԷ

1884

Սէնէսինէ մախսուս

Ֆի. 2 ղրշ.

Սաթըլըր Աշըր էֆէնտի խանընըն գարշըլըղընտա Ալթունճու խանընտա Նօ. 10, վէ հէր էրմէնի քիթապճը տիւքեանլարընտա ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողք, Ամեն. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր այս վերջին անգամ հրաժարումէն ի վեր Ազգ. տեսութիւններ հրատարակելէ դադրեցանք։ Արդարեւ պահ մը Ազգ. վարչութեան հորիզոնն սկսաւ մթագնիլ, և զգայուն սրտեր և իմաստուն մտքեր, որք փորձով գիտէին անխլխանութեան մը աղէտալի և միանգամայն տաղտկալի հետեւանքները, ի սուգ համակեցան, և յերկիւղ տագնապեցան։ Սակայն այս սուգն ու երկիւղ բարեբաղդաբար ընդհուպ փարատեցան, շնորհիւ բարեգութ կամաց համայն Թուրքիոյ սիրեցեալ կայսեր Վ.Ե.Ն. Սուլթանի, որ հաճեցաւ բազմադիմի և անձնուէր ծառայութեամբն ու անկեղծ հաւատարմութեամբն նոյն իսկ Օսմ. Պետութեան համակրելի և նմանապէս ամբողջ Հայ ազգին սիրելի Ներսէս Սրբազանն յուսադրիչ խոստմամբք վերադարձնել յաթոռ իւր Պատրիարքական։

Այսպիսի անկարծելի պատահական երեւոյթներու առջեւ, որք հետզհետէ տեղի ունեցան, կարելի չէր յաւակնութիւն ունենալ գրիչ առնլով Ազգ. տեսութիւններ ընել, պատգամներ որոտալ և վճիռներ արձակել, այլ մեր սովորական խոհեմութեան հետեւելով՝ անկեղծ սպասելու պարտաւորեցանք տեսնելու համար, թէ ո՞ւր պիտի հասնի ազգային արդի երաց ստոյգ ելքը, և թէ Սրբազան Պատրիարքն, որ ինչպէս յաւէտ սրտի կը լսենք, հիւանդութեամբ կը տագնապի, երբ առողջանայ, և ազգային գործոց գլուխն անցնի անձամբ, ի՞նչ ընթացք և ուղղութիւն պիտի ունենայ դարմանելու համար այն վէրքեր, որոցմէ կը հիւծի այսօր Հայ ազգը։

Ոչ թէ միայն այս նկատմամբ զգուշացած եմք ցարդ ազգային արդի գործոց վրայ կարծիք յայտնելէ և տեսութիւններ ընելէ, այլ և ամենայն Հայոց կաթողիկոսական ընտրութեան եղանակի խնդրոյն կարեւորութիւնն ու փափկութիւնն ալ ի նկատ առնլով՝ չեմք խիզախած արձագանք լինելու այնպիսի կանխակալ կարծեաց և գաղափարաց տեսութեանց, որք աւելի կը կնճռոտեն զնոյն խնդիր և կ՚մթագնեն բացարձակապէս ազգային ամենակենսական իրաւանց, որպիսի է կաթողիկոսական ընտրութեան մեր համազգային իրաւունքն, համաձայն դարաւոր դաւանութեան և աւանդութեանց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ։

Իրաւունք կը տամք արդարեւ այն երեսփոխանաց, որք Ազգ. ժողովոյ վերջին նստին մէջ գառնապէս գանգատեցան այն անխոհեմ հրատարակութեանց դէմ, որք տեղի ունեցած էին այն հայաբարբառ խոշոր թերթի մէջ, որ չողչողուն լուրեր հրատարակելու և ինքզինքը ազգային գլխաւոր (՚) թերթ անուանելու մոլեգնութեամբ վարակեալ է ժամանակէ մ՚ի վեր։ Այնպիսի հրատարակութիւնք, որք կրնան վնասել ազգային կենսական շահուց, պէտք չէ որ լինին, քանի որ պաշտօնական արգելք մ՚ալ կայ գրուած Հայ լրագրութեան վրայ։ Մեք յարգելով այդ արգելք, շատ զգուշութեամբ եւ սեղմամբ հրատարակած եմք ցարդ Ազգ. ժողովոյ այս վերջին դալնդակ նստերուն նկարագրութիւնը, ինչպէս գիտեն մեր ընթերցողք, առանց կարեւորութիւն տալու հետաքրքիր ոմանց ստիպմանց, որք կ՚բաղձային մեր թերթի մէջ եւս տեսնել ընդհանուր ժողովոյ վրայ ընդարձակ և ճիշդ նկարագրութիւններ և տեսութիւններ, հակառակ պաշտօնական արգելքի նոյն ժողովոյ։

Արդ առ այժմ դադրեցնելով մեր տեսութիւններն ի մասին ազգային արդի խնդրոց, անցնիմք տեսութիւն մը ընելու ազգային կրթական այն միակ կրթական մեծ ընկերութեան վրայ՝ որ նուիրական պաշտօն ստանձնած է ժամանակէ մը ի վեր լոյս սփռելու, լոյս ծաւալելու ի համայն հայաբնակ մթին խորշս Հայաստանի և Կիլիկիոյ։

Միացեալ Ընկերութեանց Տնօրէն ժողովոյ կողմէն նորոգ հրատարակեալ Բ. Տեղեկագիրը ուշի ուշով կարդացինք։ Այս Տեղեկագիրն Տնօրէն ժողովոյ 1882 Յունիս 1—1883 Մայիս 31 գործառնութեանց և ելմտական վիճակին համարատուութեան կը վերաբերի։

Տեղեկագրին յառաջաբանին մէջ գոհութեամբ կը տեսնեմք հետեւեալ տողերը, որ Ընկերութեան բարոյական և նիւթական վիճակին վրայ բաւական լոյս կը սփռէ, և կ՚արժէ արտատպելով զայն, մեր ընթերցողաց և համայն ազգին ուշադրութեանը ներկայացնել. աւասիկ. «Ներկայ տարւոյս մէջ Ընկերութիւնս իւր գոյութեան երրորդ տարին կ՚աւարտէ, ի նկատի առնլով այն ամէն դժուարութիւնքն, որք տեղի ունեցան միացման թուականէն, ի նկատի առնլով մանաւանդ ներկայ ժամանակի անձուկ և տագնապալից վիճակն, ազգասէր և հեռատես անձինք պէտք է գոհ լինին Ընկերութեանս ներկայ կայութենէն, նա մանաւանդ նոքա՝ որք Ընկերութեան առաջին տարին անդամոց մէջ ծագած անհամաձայնութիւններէ յուզեալ՝ ապագայն խիստ մութ կը տեսնէին։ Այժմ այդ տեսակ վտանգներէ զերծ, Միացեալ Ընկերութիւնք իրենց չորրորդ տարին կը թեւակոխեն, և ի բաց առեալ ելմտից մէջ տեսնուած թեթեւ բաց մը, զոր դժուար չէ լնուլ, ապագայն ապահովեալ կը թուի»։

Այս տողերն մէկ կողմէն որքան գոհացուցիչ են, այնքան միւս կողմէն մխիթարական չեն, երբ ի նկատ առնումք Ընկերութեան ելմտական վիճակը։ Ընկերութեան արդի պահեստի գումարը 1600 ոսկւոյ կը հասնի, մինչդեռ աւելի պէտք էր լինել, և որ յաւելին է, մինչդեռ այս տարի Ընկերութեան այդ պահեստի գումարին վրայ ըստ ընկերութեան կանոնագրին՝ տարեկան հասութից 20°/₀ հաշուով 46,280 դրշի չափ գումար մը պիտի աւելնար, այժմ ընդ հակառակը բաց նշանակեալ է, ուրեմն Ընկերութիւնն այս տարի իր սովորական ելմտացոյցը ոչ թէ միայն չէ կրցած ազգային նուիրատուութեամբը փակել, այլ բաւական մեծ գումար մ՚ալ բաց ձգած է դժբաղդաբար։ Սակայն ի վերայ այսր ամենայնի մխիթարական է նաև Տնօրէն ժողովոյ այս յայտարարութիւն եւս, որ նոյն տեղեկագրով ըրած է ըսելով, թէ «Ընկերութեան դրամական վիճակը թէպէտ հեռի է փափաքելի գիրք ունենալէ, այլ սակայն լաւագոյն եղած է ներկայ շրջանին մէջ քան զնախորդն։» Ուրեմն մեք եւս կը յաւելումք թէ տայր Երկինք որ յառաջիկայ շրջանին մէջ եւս Ընկերութեան դրամական վիճակն լաւագոյն լինի քան այս նախընթաց տարւոյն, շնորհիւ նորակազմ արդի Տնօրէն ժողովոյ անձանձիր ջանիցն և իմաստուն տնօրինութեանցն և միանգամայն շնորհիւ ազգասէր և ուսումնասէր այն համայն ազգայնոց, որք չպիտի խնայեն իրենց նուիրատուութիւններն առ ի կրթութեան և լուսաւորութեան ազգային ուսումնատենչ գաւառաբնակ մանկտւոյն։

Ընկերութեան այս դրամական բացին, որ ի վերեւ նշանակեցինք, աւելի եւս մեծկակ պիտի լինէր, եթէ պարահանդէսի [illegible] դիմած չլինէր Ընկերութիւնն։ 1882ի պարահանդէսի արդիւնքն յանգած է 858 ոսկւոյ, այսինքն 82815 դրշի մինչդեռ Կ. Պոլսոյ Հայոց ամսավճարից տարեկան արդիւնքն եղած է հազիւ 51500 դրշ։ Արդարեւ կարի նուազ քան զարդիւնս պարահանդէսի։

Ահա վիճակ մը, տխուր և արգահատելի՛ վիճակ, որմէ բացորոշ կը տեսնուի մեր բարոյականութեան և ազնուականութեան ճիշդ պատկերը։

Վերջապէս Ընկերութեան տարեկան մուտքն այս տարի 250,180 դրշ. և ելքն եղած է 261,526 դրշ. զեղչելով հասոյթից գումարը կը մնայ 11,345 դրշ., որ վերջին տարւոյս բացն է, և ռ. րովհետեւ ըստ օրինի տարեկան հասութից 20°/₀ որ է 46280 դրշ. պահեստի գումարին վրայ պիտի դրուի, ուստի այն ատեն տարեկան նոյն 11,345 դրշի բաց մնացած գումարը յաւելլով 46,280 դրշ. գումարին վրայ, Ընկերութիւնը կունենայ 57,625 դրշ. բաց գումար մը, որ բաւական մեծ բաց մ՚է ըստ մեզ Ընկերութեան համար, և ոչ այնքան ԲԻԲԼ, ինչպէս Տնօրէն ժողովն կը կարծէ։

Ահա այս է ընկերութեան 1882 յունիս 1–1883 մայիս 31 ունեցած ելմտական վիճակը։

Իսկ գալով կրթական վիճակին, բացարձակապէս նախորդ Տնօրէն ժողովն մեծի շնորհակալեաց արժանի կը հանդիսանայ, վասն զի իւր վարժարանաց զարգացմանն համար ամենեւին ջանք խնայած չէ, ինչպէս կը տեսնուի իւր տեղեկագրէն։ Միացեալ ընկերութեանց շնորհիւ այսօր ի Տարօնաբերան (Մուշ) 476, ի Վասպուրական (Վան) 200, ի Տարոս (Տէրսիմ) 565, ի Կիլիկիա 244, յԱլաշկերտ 110, ի Կեռկէռ Մալաթիոյ 45, ընդամէնը 1640 աշակերտք ուսում և կրթութիւն կընդունին. դարձեալ ի Տարօնաբերան 50, ի Տարոս 103, ի Կիլիկիա 128, ընդամէնը 281 աշակերտուհիք եւս նմանապէս կրթութեան լոյսը կ՚ստանան։ Այս թիւերն բաւական մխիթարական են մեզ, երբ յիշեմք որ Միաց. ընկերութիւնք կարճ ժամանակի մը մէջ կրցած են ազգին այսքան մեծ ծառայութիւն մը մատուցանել, տարածելով ուսման ճառագայթն Հայաբնակ գաւառաց այլեւայլ աղջամղջին խորշերու մէջ, փա՜ռք Միաց. Ընկերութեան։

Վերջացնելով սոյն մեր տեսութիւնը, ազդուագոյնս կը յորդորեմք և աղերսելով կ՚աղերսեմք համայն Հայոց ազգի, մանաւանդ ուսեալ և ուսումնասէր Հայ դասուն, որպէս զի իւրաքանչիւր ոք հաճի շնորհել իւր նուէրն Միացեալ ընկերութեանց ազգասիրական գանձուն, ազգասիրական բաղդատմամբ ընկերութեան ստանձնած նուիրական պաշտօնին մեծութեանը, և միանգամայն սյսու քաջալերել արդի նորակազմ Տնօրէն ժողովն՝ որ կը բաղկանայ ազգին ընտրելագոյն երիտասարդութենէն, և որ իրաւամբ արժանի է ամեն տեսակ համակրանաց և օժանդակութեան։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԱՑՑԱ ԵՒ ԴԱՏԱՓՆՆՈՒԹԻՒՆ

(ԱՌ ՏԻԿԻՆ Ա. Գ.)

—

(Տե՛ս նախընթաց թիւը)

Զեղծմունք ի մասին ընկերային օրինաց.

«Կինն ընկերութեան և նախապաշարմանց զոհն է, Ընկերութիւնն անողոք դատաւոր մի է, «զոր ոչ ոք կրնայ ամոքել։ Այրին «զոհ մ՚է զուրկ վրէժխնդիր ձայնէ։ Ազատութեան և հաւասարութեան սկզբունքը պարզապէս «աշագին բառեր են դեռ։ Վայելից մասին այրն կնոջ վրայ բացարձակ առաւելութիւն ունի, «իսկ պատժոյ մասին՝ հաւասարութիւն, կամ մանաւանդ թէ «կինն ունի առաւելութիւն։ Օրէնքն ներումն կը շնորհէ արանց «մոլութեանց, մինչդեռ կնոջ ամենափոքր յանցանքն կը պատժէ «խստիւ։ Ինչ որ մոլութիւն է կանանց համար, մոլութիւն է նաև «արանց համար։ Միշտ բազմաթիւ անձինք մէկ անձի համար «կը տուժեն, և մէկ արեան կաթիլէն հազարաւորներ կը ծնանին։ Ինչ որ մարդասպանութիւն «է դատաստանին առջեւ, աշխարհակալութիւն է պատմութեան «մէջ։ Ամեն բան քանդելու է վերաշինելու համար և առաջին «գործաւորներն իրենց աշխատութեան նահատակներն կըլլան ու «իրենք եւս փլատակ կը մնան դիզուած փլատակացն ներքեւ։ Սերունդք քիչ անգամ իրենց քրտանց պտուղը կը վայելեն. մէն «մի սերունդ իւր յաջորդին համար կը գործէ։ Վայելից և «պատժոյ, աշխատութեան և վարձատրութեան հաւասարութիւնը «պէտք է տիրէ երկու սեռի մէջ։ «Մոլորութեանց և նախապաշարմանց գծած շաւղէն մ՚հետեւիր, «և այլոց ճաշակաց համեմատ «մ՚ապրիր, դիմագրաւէ հասարակաց կարծիքն։ Փոյթ մ՚ըներ ընկերութեան անիրաւութիւններն, ազա՛տ եղիր և ազատ գործէ եւն։»

—

«Կինն ընկերութեան զոհն է»։ Ինչ ըսել, Քո՛յր իմ, այս գանգատանաց, այս բողոքոյ ձայնին դէմ հաստատել՝ թէ կինն զոհ չէ ընկերութեան, ուրանալ չէ՞ ճշմարտութիւնն։ — Բայց ի՞նչ է այդ զոհաբերութիւնն, առ ի՞նչ այդ ողջակէզն և ո՞ր բանի մէջ, ըսեն թերեւս արք։ Կ՚աշխատինք նոցա համար, քրտինք կը թափենք, ոյժ, կորով, միտք, սիրտ, ամեն ինչ կը մաշենք նոցա նիւթապէս հանգիստ ընծայելու համար։ Կառքերու մէջ պատուաւոր տեղին, մուտքերու նախակարգութիւնը, մեծարանաց առաջին հարկը իրենց կ՚ընծայեմք։ Իրենց կ՚ուղեկցինք կրելով իրենց՝ և իրենց անձին բեռը, կրելով ի բազուկ մեն և միւսը, ծառայելով իրենց քմահաճոյից և գերի լինելով իրենց կամաց։ Գեղեցիկ բաներ կը մրմնջենք նոցա ականջին՝ որ զանոնք կը շողոքորթեն։ Դեռ ի՞նչ կուզեն։ Ակումբներու մէջ ամեն շնորհակերպ (կալան) այր պարտ անձին կը համարի փութալ յայտնել իւր հիացումն ՚ի տես գեղեցկութեան, ի տես վայելչաձեւ ու չքեղափայլ զարդարանաց, գեղեցկութիւն և զարդարանք՝ կանանց մեծագոյն հպարտութիւնն չկազմե՞ն միթէ, և մենք կարծելով ճանչնալ կանանց սրտին այդ տկար կողմերն՝ կը շոյեմք այսպէս նոցա անձնասիրութիւնը։ Ի՞նչ կ՚ուզեն տակաւին։— Ոչ այդ չէ պահանջն ողջամիտ կանանց, ի՞նչ օգուտ առ երեւոյթ յարգանքներ՝ որ պատշաճութիւն կոչուած կուռքին կը նուիրուին առաւել քան թէ կնոջ։ Պէտք չ՚են մեզ շողոքորթիչ քաղաքավարութիւնք։ Հզօրամիտ կինն աւելի նուաստացեալ պիտի զգայր զանձն ատենգմով, այլ յա՛րգանք, ճշմարիտ յարգա՛նք, սրտագին և անկեղծ՝ որ կը բղխի ճշմարիտ հաւասարութենէ երկու սեռի մէջ։ Ո՛չ դերն ստրուկին, և ոչ դերն անզօր պաշտպանեալին, այլ դերն ընկերին է՝ զոր կը պահանջեմք։ Կինն մի կարասի է արեւելքի մէջ, ինչպէս կըսէ մի հեղինակ, իսկ չփացած մանուկ Արեւմուտքի մէջ։ Ո՛չ մին և ո՛չ միւսն այդ վիճակաց կը համապատասխանէ մեր պիտոյից։ Կինն մի անհատ է և իբր անհատ պէտք է ճանչցուի օրինաց առջեւ, ոչ աւելի, ոչ պակաս քան զայրն։ Անհատութեան սկզբունքը նոյն իսկ բնութեան մէջ է, Քննեմք բնութիւնն, ի՞նչ տարբերութիւն կայ սեռի ՚ի կենդանիս՝ վերաբերմամբ իրենց գործոց, բաց ՚ի բնութեան կրկին օրէնքներէն, որ դարձեալ արգելք չեն նոցա գործոյ բացարձակապէս։ Ի՞նչ տարբերութիւն կայ սեռի՝ տունկերուն մէջ, միթէ ծաղիկք հաւասարապէս չե՞ն բուրեր իրենց խունկը, չե՞ն տարածեր իրենց ակնախտիղ գեղեցկութիւնը։ Ի՞նչ խտիր սեռի՝ կենդանաքարերու, հանքերու և եթէ հաճիք քիչ մը բարձրերն ելնել, աստղերու մէջ։ Միթէ սոցանէ ոմանք, այսինքն կէսք, նուա՞զ արագութեամբ կը շարժին, նուա՞զ լուսաւոր են սեռի տարբերութեան պատճառաւ։ Եւ մա՛րդն է միայն, որ ա՛յսքան մեծ խտիր, անջրպետ պիտի դնէ

ԼԱՆԷԹԼԻ ԳԸԶ

(Մուէլլիֆի) ԷՄԻԼ ՐԻՇՊՈՒՐԿ

Լ.

ԵՐԳԸՆԹԸԼԱՐ ԻՉԻՆՏԷ

(1848 Նօյեմպրի տէվրի)

—Պէն սիր քէրրէ կէօրմիւշիմ, տէտի օ սիր եանըշմա։ Մէրգում՝ Մատմազէլ Պլանշը Թանըյօր, զիրա կէչէն բազար կիւնիւ Ֆրէմիգուր քիլիսէսինին էօնիւնտէ մէրգումէ գըզ իլէ կէօրիւշտիւ։

Րուժիա Փէվգէլատէ սիր խալէձանա մուպթէլա օլուպ, պաշընը չէվրէնին ըւզերինէ պրտադրտագ արթըգ լագըրտը իթմէտի։ Տիւշիւնիւպ տուրույօր իտի։ Ուշագըն լագըրտըլարը զիհնինի աչմըշլար իտի։ Հիչ չիւպհէսի եօգ իտի, քէնտի գուրթարըճըլարընը սիրի օ տէլիգանլը իտի քի, Պլանշը սէվմէքտէ իտի, վէ քէնտիսի իսէ անըն հէր իւմիտինի մահվ իտէրէք գալպինի գըրմըշ իտի… Պու տէլիգանլը նա՞սըլ օլույօր տա Մարտօ իլէ պուլուշույօր իտի. պունըն նասըլ օլտըղընա սիր սիւըլիւ ագըլ իրտիրէմէյօր իտի։

Խաթըրընա պաշգա սիր չէյ տէ կէլտի։ Պիր ահ չէքէրէք քէնտի քէնտինէ տէտի.

—Էվէր Լիւսիլ էօլմիւշ տէ ըչէնիմ տէ ըպէլէմիյիմ հիչ կիլմէզ իտէ… Պլանշը էյլէնտիրմէյի մէտէլամ. սէվմէքտէն մէրգումէյի մէն իթմէյէ հազըր եօգ տըր։ Պու տէլիգանլը մէրգումէյի սէվիյօր, պունա հիչ չիւպհէմ օլմամագ. գալպինի էօյլէ տույկուլարը վար տըր քի, խնամ տալը եանըլմամագ. էվէթ, օ տէլիգանլը մէրգումէյի սէվիյօր, վէ անը պախթիյար իտէպիլէճէք տիր…

Լաքին պիրտէն պիրէ թիթրէտի վէ օն իւչ սէնէտէն պէրու զիհնինէ խայալլատըղը չէյի մահվ իտէն պու տիւշիւնճէյի տէֆ իտէրէք, քէնտի քէնտինէ տէտի.

—Խա՛յր, խա՛յր, իմքեանը եօգ տըր, ըլէքլէմէլի, երնէ կէլէճէքլէր։

Հէր իխթիյարլարտա օլտըղը կիպի Րուժիա տախի քէնտի էֆքեարընտա սապիթ վէ ինատճը իտի. վէքը օլունան խայալինտէն պաշգա տիւշիւնճէսի օլմատըղընտան, սըգը սըգը քէնտի սօն իւմիտինէ եափըշմագտա իտի։

—Ա՛հ, տէտի ուշագ, չօգ տէֆա նիյէթլէնտինիզ տէ նա՞սըլ չու գույույը տօլտուրթմատընըզ։

—Օն պէշ կիւնտէն տօլաձագ տըր, ճէվապ վէրտի Րուժիա։

—Պիզ տէ սու իչի քէմալը մէմնունիյէթլէ եարաձագըզ։

—Էօյլէ օլուրսա, արթըգ հիչ սիր գաղատան գօրգումամագ, տէտի օ սիր ուշագ։

—Միւսիւ Րուժիա, չիմտի սէօյլէյինիզ պագալըմ, գույույա նա՞սըլ տիւշտիւնիւզ։

Պու սուալըն ըւզէրինէ իխթիյարըն միւճաւէ իւրէքլէրի։ Պազըլըճը մահզուն սիր պաղըլթը միւշահէտէ օլունտը։ Լաքին սըհհէթի, թէլաֆֆուզընտան պէսպէլլի օլարագ, չու ճէվապը վէրտի.

—Իչթէ չէօյլէ օլտու. գույունըն սիլէյիկի իւզէրինտէ օթուրմուշ, չուպուգլըմը չէքէրէք կէօզտէքի պուլուտլարա պագըլ քէյֆ իտիյօր իտիմ. պիր տէ օ արա էօնիւմտէ պիրտէն պիրէ օթուզ այթըլ չամաանըն օյնատըղընը կէօրտիւմ։ Ագըլըմ պաշըմտան կիթտի։ Եիւքսէք սէսլէ իմտատ պաղըրարագ աեաղա գալգտըմ, լաքին այագ իւսթիւ տուրամայըպ թէքէրլէքէր կէլտիմ։ Պունտան զիյատէ պիր չէյ սէօյլէյէմէմ, զիրա խաթըրլամա կէլմէյօր։

—Հէլէ քի իխթիյար Մարտօ պուրատան կէչմէքտէ օլտըղընտան, սէնինիյի իչիթմիշ։

—Մաթէ՛ն, տէտի սիկէրի, Սէօյլօն չիֆթլիկի օնա րէք միննէթտար տըր։

—Պէն տէ նանքէօրլիւք իթմէյէճէյիմ, տէտի Րուժիա։

Զօլանըն էվինտէ պու միւքեալէմէ վուգու պուլուր իքէն, Մարտօ իլէ Էտմօն աճէլէ սիր եուրույուշլէ Սիմլըյէ կիտէրէք, օրայա վասըլ օլտըգլարընտա, սայմա պրոգլըմըշ սիր գաչ քէօյէք հավլամադա պաշլամըշլար իտէ տէ, քէօյլիւլէր չօգտան պէրու ույումագտա իտիլէր։

Մարտօ իլէ Էտմօն եըգըգ էվին էօնիւնէ վարտըգլարընտա, իխթիյար տուրուպ տէտի.

—Իչթէ պուրասը տըր։

Տէլիգանլը Թաանձրլըլը օրայա պագտը

Իխթիյար տէվամ իտուպ տէտի.

—Արգամ սըրա կէլինիզ։

Երգընթըլարըն էթրաֆընը տօլաշտըգտան սօնրա, իխթիյար Մարտօ Թաշլարըն ըւզէրինէ օթուրտը, վէ էլինտէ թութմագտա օլտըղը ֆէնէրի եավաշ տէլիգանլը արգատաշընա սիր բէնչէրէ կէօսթէրէրէք տէտի.

—Շիմտի ֆէնէրին ըշըղըյլա օրասընը կէօրէպիլմէքտէ օլտըղըմըզտան, չու տէլիքտէն իչէրի կիրէճէյիզ։

—Անլամայօրըմ, տէտի տէլիգանլը, լաքին սիզէ օ տէրէձէ էմնիյէթիմ վար տըր քի, ձէհէննէմէ տէ կիտսէնիզ, արգանըզ սըրա կէլմէքտէն ասլա վէ գաթան չէքինմէյէճէյիմ։

—Էօյլէ իսէ կէլինիզ պագալըմ։

Մարտօ պունը տէյէրէք էվվէլա քէնտիսի բէնչէրէտէն եօգարը թըրմա֊նըրագ չըգտը, վէ ֆէնէրի էօնձէ հավալանտըրըպ սիր մաճալէ գօյտուգտան սօնրա Էտմօնա տէտի.

—Պու թաշլարա մօլօզլարըն ալթընտա սիր տէօշէմէ վար, անը մէյտանա չըգարմալըյըզ. եարաձաղըմըզ իչ պունտան իպարէթ տիր, հայտէյին պագալըմ, չալըշալըմ։

—Չալըշալըմ, տէտի Էտմօն։

Օ վագըտ իքիսի տէ իլէ պաշլայըպ Թաշլարը գալտըրմադա, վէ սիր աչ էօթէյէ սիր սիրի իւզէրինէ աթըլմա պաշլատըլար։

Եարըմ սաաթ սօնրա Մարտօ «էլ վէրիր» տէյիպ տուրտու։

Պիր միւրէքքէպ մէթրօլըգ գատար տէօչէմէ աչըլմըշ օլմայըլա, Մարտօ տէմիր քիւլիւնկի ալըպ վէ տէօչէմէնին սիր Թախթասը իւզէրինէ տուչիւրէքէ տէտի.

—Իչթէ քեալըլըլար օրատա տըր։

Եէրի էօյլէ տիգգաթլը հիսսալ իթմիշ իտի քի, եանըլմայաձագընա չիւպհէսի եօգ իտի։

Էտմօն սապըրսըզլըղընտան նաշի Թիթրէյէրէք պէքլէմէքտէ իտի։

(Տէվամը վար)

երկու սեռերու մէջ, զորս բընութիւնն հաւասարապէս օժտած է ամենուրեք. բնութիւնն, ինչպէս արանց, նոյնպէս և կանանց հաւասարապէս կը բաշխէ իւր տուրքերն, հանճար, գործունէութիւն, կորով, սրտի ու միտքի ձիրքեր կը բաշխէ աստ, անդ. փոյթ չէ իրեն թէ այր է կամ կին՝ իւր շնորհներն ընդունողն. կրթութիւնն միայն է որ խըտիր կը դնէ ի վեր հանելով և փայլեցնելով բնութեան այդ տուրքերն. Բայց այրն կուզէ ուրանալ կանանց կարողութիւններն, նոյա հաւասարութեան հանգամանքն բառ ինքեանս, և հակամէտ է կարծելու թէ՝ մեծ ձիրքերն արանց միայն կը շնորհուին.

Կինն անընդունակ չէ գործոյ, գայս՝ փորձերը կապացուցանեն. Բայց ինչպէս ամեն այր ծնած չէ ամեն ասպարիզի մէջ յաջողելու համար, նոյնպէս ամեն կին չկարէ այդ կոչումն ունենալ. Ամեն անհատ, այր թէ կին, խնամով քննելով զանձն՝ երբ լաւ ըմբռնէր իւր յատուկ ընդունակութիւնն, տրամադրութիւնն այս կամ այն ճիւղին, և ըստ այնմ իրեն գործոց ասպարէզ մ'ընտրելով՝ յառաջ վարէր զայն հաստատամտութեամբ, պիտի ունենար փորձառութեամբ անկասկած, բարձրագոյն մասնագիտութիւնն այն ճիւղին՝ զոր իւրացուցած էր. Որքա՞ն պիտի չահէր յառաջդիմութիւնը՝ երբ ընկերային օրէնք քաջալեր կանգնէին անհատական գործունէութեան.

(Տէվ-Վ.)

ԳԻՐ ԽԹԻՐԱ

Երկանեան Օննիկ էֆէնտինին՝ բիյանօ չալընտըղը էնվաա նօթա տէֆթէրլէրինին քեաղըտընը չէվիրմէք իչին պիր քիւչիւք մաքինա իխթիրա էյլէտիկինի, վէ պու մաքինա սայէսինտէ բիյանօ չալանըն էլլէրի բիյանօ իւզէրինտէն գալտըրմայըպ քեաղըտըն չէվրիլմէքտէ օլտըղընը կեչէնլէրտէ եազմըշ իտիք.

Իչպու իխթիրա՝ օ վագթ չէհրիմիզտէ նէշր օլունան Ֆրանսըզճա կազէթալար Թարաֆընտան քէմալը Թագտիր ու Թահսին իլէ եատ օլունտըղը կիպի, Մէշ.. Հայ...անէնին Տէրսաատէթտէ պուլունան մուխպիրի տարաֆընտան մէզքիւր կազէթայա եազըլան մէքթուպտա մէզքիւր իխթիրայի Փարիզտէ պուլունան ... Թարաֆընտան մէզքիւր իխթիրա Թագտիր իտմիշ օլմալը, մէզքիւրըն օ Փարիզտէ պիր մէզքիւր իթմէսինին ... մէզքիւրըն մէմնունիյէթ ... կէօրիւլմիւշ տիր.

Մէմնունիյէթլէ քի, իխթիրա մէզքիւր բաղլէմէ նաիլ օլուպ, պունտան իլէ սանիյէ իխթիրա թէշվիգ գըլընաճագ տըր.

Հայ տաղանդի վրայ խօսած ատենիս որ երբ այսպէս օտարը կը զարմացնէ, ցաւալի է, որ իւր բնիկ հայրենակցէն չատ քիչ քաջալերութիւն կը գտնէ, այլ չատ անգամ նաև կատարեալ անտարբերութիւն և դժբաղդաբար այս տեսակէն է նաև Օննիկ էֆէնտի Երկանեան.

Օննիկ էֆ. սկզբան պաշտօնեայ Բ. Դրան, բայց յետոյ այդ ասպարէզէն քաշուեցաւ և իւր բընատուր կոչման պարապմամբ զբաղեցաւ. Ինք յաջողակ մեքենագործ, իւր մեքենական ճարտարութեամբ արդէն բաւական անուն հանած էր մայրաքաղաքիս այլ և այլ արուարձաններուն մէջ, բայց իբրև ստեղծարան միտք տակաւին ճանչուած չէր. Լսած էինք թէ իւր առօրեայ զբաղմանց մէջ քանի մը ժամ յատկացուցած էր իւր թէև փոքրիկ բայց ոչ կարեւորութենէ զուրկ գիւտոյն յաջողութեան համար, գիւտ մը որով իրմէն յառաջ թէ գաղղիացի և թէ գերմանացի արուեստաւորք զբաղած էին, բայց առանց կարենալ ձեռք բերելու այն յաջողութիւնը որով կրնայ իրաւամբ հրճուել մեր երիտասարդ մեքենագործը. Իր գիւտն է գաշնակով (բիանօ) և արիչ ո և է երաժշտական գործիներով նուագելու զբաղուած անձինքը՝ նօթայի ամեն մէկ էջին աւարտած պահուն թուղթերը դարձնելու նեղութենէն ի սպառ ազատել, ուրկ այնպիսի թեթև չարժմամբ մը, որով ոչ երաժշտութիւնը կը դադրի և ոչ ալ այդ նպատակին համար յատուկ անձ մը սահմանել պէտք կըլլայ դաշնակահարին քով այդ անտանելի պաշտօնը կատարելու, ինչպէս չատ անգամ մեծ նուագահանդէսներու մէջ տեսած ենք. Անկլօ-ֆրանսական թերթ մը «Իսթէրն-Էքսբրէս» հետեւեալ ձեւով կը խօսի այդ նորահնար գիւտին վրայ.

«Բաւական ժամանակ յառաջ մեզ ցոյց տուին փոքրիկ գեղեցիկ մեքենայ մը, հանճարեղ կերպով չինուած՝ Երաժշտութեան տետրակաց կամ գրոց թերթերը դարձնելու համար. Այն ատեն այլ և այլ բարեփոխութիւններ խորհուրդ տուինք որք մեզ համար անհրաժեշտ կը թուէին՝ մեքենային օգտակար կերպով գործածութեանը համար. Հնարողը՝ հայ մեքենագործ Օննիկ էֆ. Երկանեան՝ երեկ բերաւ մեզ զայն բարեփոխեալ և կատարեալ վիճակի մէջ. Այս մեքենայն՝ ամեն սովորական երաժշտութեան գործեաց սեղանին կրնայ յարմարիլ և կը ծառայէ ոտից թեթև հպումով մը իւրաքանչիւր թերթը դարձնել, առանց երաժշտութիւնը դադրեցնելու հարկադրեալ լինելու. Այն երկու անպատեհութիւնները որք սկզբան կային այսինքն ցնցող չարժում մը և աղմուկ, նոր հետեւանք համառօտ բայց անախորժ աղմուկ մը զոր դիտել տուինք, այժմ անհետացած են. Հնարողը՝ յաջողած է իւր փոքրիկ մեքենան առանց աղմուկի և ամենայն թեթեւութեամբ ի գործ ածել այսինքն թերթին եզերքը փափկութեամբ բռնելով և զայն ամենայն ճշդութեամբ դարձնելով. Այս գիւտը մասնաւորապէս օգտակար է քառաձայն (+---Բ:ր) եղանակաւ կիրառութեան մէջ, և երբոր իւրաքանչիւր սեղանի առջև մէկ նուագահարէ աւելի չկայ. բայց ամենէն աւելի օգտակար է այն մեծ «օրքէսթր»-ներու համար, ուր «վիօլոն»-ներու կէսէն աւելին ընդհատումը կ'արգելէ երբ սոքա թերթերը դարձնելու զբաղեալ են. Պարզ և աւրուելու միանգամայն քիչ ենթակայ մեքենայ մ'է, և որովհետև գինն ալ ամենաժան է, կը կարծուի թէ ընդհանրապէս լաւ ընդունելութիւն պիտի գտնէ. Հնարողը արդէն թէ Անգլիոյ և թէ Եւրոպական ուրիշ տէրութեանց մէջ իւր գիւտին մենաշնորհի (պ—էն) իրաւունքը բաւ... ստացած է.»

Երբ օտար մամուլը հայ տաղանդին վրայ այսպէս կ'խօսի և օտար գործարանատէրք մասնաւորապէս ի Բարիզ հնարողին հետ սակարկութեան մէջ են առանց վերջնական եզրակացութեան մը յանգելու, որով հարկ կըլլայ ...ները նորոգել և որոյ համար դրամի կարօտութիւն կայ գիւտը գոցելու չտալու համար, արդարութեան պարտք մը հատուցանելու համար պէտք է զրուցել թէ ամբողջ ազգերնուս մէջ մինչև ցարդ միակ բարերար մեկենաս հանդիսացած է այս գործին մեծապատիւ ազա—Յովսէփ Իզմիրեանց փեդրպուրկցի, 22 յունիսի Լմիոյ գրած յոյժ քաջալերական նամակով մը՝ հանդերձ նուիրակաւ 437 ֆրանքի գումարի մը, պայմանաւ՝ ինչպէս որ հնարող Օննիկ էֆ. Երկանեան խնդրած էր, վերադարձնել այդ փողը՝ երբ գործը յաջողութեամբ աւարտի. Գործը տակաւին կարօտ է 2000 ֆրանքի (չուրջ 1000 ռուբլիի), որպէս զի Օննիկ էֆ. կարենայ Բարիզ երթալ և սկսուած գրաւոր սակարկութիւնները բերանացի աւարտելով՝ ծախել իւր գիւտը և առած փողերուն մէկ մասը վերադարձնել իւրեանց տէրերուն.

Այսպիսի մասնական գործի մը բնականաբար կարելի չէ ազգային հանգանակութեան ձեռ տալ, եթէ գտնուին մի քանի Աղա-Իզմիրեանցի նման բարերար անձինք ի Պոլիս կամ ի Թիֆլիս և յօժարին իրենց զուարճութեանց յատկացուցած գումարէն ամենափոքր մաս մը զեղչել՝ փոքրիկ բայց հանճարեղ գիւտ մը փրկելու և որ կարևոր է հայ տաղանդը քաջալերելու համար, այսպիսիք արժանի են յոգրական գովութեանց.

Կովկասու հայ խմբագիրք եթէ հաճէին առանց ո և է խորհրդեան կամ ձևակերպութեան՝ այս ձևով արձագանք լինել մեր տկար հրաւէրին, բարեգործութիւն մը կատարած կը լինին, որչափ ալ առարկայն մանրախնդրական ըլլայ.

ՇԻՐՔԷԹԸ ԽԱՅՐԻՅԷ

Կեչէն բազար կիւնի սաատ 7,5 չէյրէք գալարագ քէօբրիւտէն հարէքէթ իտէն վէ Պօղազ իչինին իքի սէվահիլինտէ վագը իսքէլէլէրին հէմէն հէրսինէ ուղրայան 20 նումէրօլը Շիրքէթ Խայրիյէ վափօրընտա կէրէք էրքէք վէ կէրէք գատըն պիր խայլը իզտիհամ մէյտանա օլուպ, պախուսուս գատընլար զիյատէսիյլէ քէսրէթ իւզրէ պուլունտըղլարընտան, ամէրի սէֆեր իտէն քեռաէ գըշ թարաֆընտաքի մէզքինին թա պէրիսինէ կէլմիշ իքէն, իկնէ պիր խայլը գատընլար այաղ իւսթիւ տուրմաղա պուլունմուշ օլմաղլա, պանտէրատան 70—80 եաշընտա իխթիյար վէ փագիր պիր խըրիսթիյան գատընը՝ չիւպհէսիզ սըննի սէպէպիյլէ այաղտա տուրամայըպ, մէզքիւր մէզքի մինտէրինին չէօյլէ պիր քէնարընա իլիշմիշ իսէ տէ, վափօրըն Րում միլլէթինտէն պուլունան մէմուրը՝ մէրգումէյի օրատա օթուրմաղա պրագմայըպ, բէրատէնին իչէրիսինտէ այաղտա տուրմաղա մէճպուր իթտիկինտէ, մէրգումէնին սինն ու հալինէ մէրհամէթէն մէզքիւրէ օթուրմասընա միւսաատէ իթմէսի պապը հօյճա... լար Թարաֆընտան մէրգում մէմուրա իխթար օլունընճա, պու հէրիֆ՝ Նիհայէթ տէրէճէ թէրպիյէսիզլիկինտէն նաշի անհատ «Աճէլյօրսանըզ, սիզ վէրինիզ մէզքի բարաանըզ տա օթուրասըն» տիյէրէք պիր ճէվապը նասէզա յէթմէաթ իթմիշ տիր. Հալ պու քի պիր խօճեա բաքըլըյ օլտըղը վափօրըն իւճրէթինի վէրմիշ պուլունտըղը հալտէ, օրատա իւթէր մէզքի օլան, իւթէր մէզքի օլմասըն, պիր էճրաէ օթուրմաղա հագգը սարիհի օլտըղընտան, մէզքիւր 20 նումէրօլը վափօր մէմուրը՝ խուսուսիյլէ պիր իխթիյարէ գատընա էտէպ կէօսթէրմէյէրէք, մութլագա մէրգումէնին այաղտա տուրմասը իչին խըրար ու թաաննիւտ իթթիկինէ թէէսսիւֆ օլունուր, վէ մէրգում հիւքիւմէթ մէմուրըն չու էէր խասսիյէթի իւզէրինէ Շիրքէթ Խայրիյէնին նազարը տիգգաթը տաւէթ օլունուր.

Ալըղըմըզ մալիւմաթա կէօրէ, մէմուրը մէրգում՝ էվվէլճէ Թըրամվայ չիրքէթինտէ պուլունուպ, փագաթ տինէ պէօյլէ պիր գաչ թէրպիյէսիզլիքլէրի վէ մուամէլաթընտաքի սէպէպիյլէ մէմուրիյէթինտէն չըգարըլմըշ տըր.

* *

Պու մինասէպէթլէ Շիրքէթ իտարէսինին նազարը տիգգաթը Օրթաքէօյ իսքէլէսի հ. կ... աղանըն իւզէրինէ տախի տաւէթ օլունուր վէ ճէնապը հագգըն պու ատամա ինսաֆ վէրմէսի թէմէննի իտիլիր. զիրա մէրգում եաղճը՝ իտարէսինտէն ալտըղը էմրէ թէվֆիգան, պօզուգը մէճիտիյէ վէ չէյրէքլէրտէն պէշ պարա սարաֆիյէ ալաճագ իքէն, էքսէրիյա օն բարա ալը գօյմագտա, վէ հէլէ գատընլարտան տախի օն բարա սարրաֆիյէ ախզ էյլէմէքտէ տիր.

Էկէր, մէսէլա, գըրգ բարա իչին պիր մէճիտիյէ պօզտուրըլըրսա օն բարա պաշ ալը գօյմալը պիր չէյ տէյիլ տիր. ... պատէքի թէշէքքիւրլէ պէյանը իթթիրազ օլունուր իսէ, պիզ տախի պու իթթիրազա պիր տէրէճէյէ գատար հագգ վէրիրիզ. լաքին Շիրքէթ իսքէլէճիլէրինի պիզ պիլէթճի թանըրըզ սարրաֆ թանըմայըզ. պունտան մաատա էկէր մէճիտիյէ ... օլսա, ... մէճիտիյէ, ... սարրաֆլար իլէ ... օն պէշ բարա ... ալըմագտա տըրլար.

Պիզ աճէմէյիզ քի հէր կիւն մէճիտիյէ պօզտուրմագ խաճէթինտէ պուլունանլար իսքէլէ պիլէթճիլէրինի մէճիտիյէ պօզտուրմաղ խըզմէթլէրինտէ ... վէ խասսա օն բարա պաշ ալըրգա օլտուղլարընտա ... լաքին պիզէ ... մէզքիւր Օրթաքէօյ իսքէլէսի հէր կիւն ... պիլէթ ալան ... պիր չէյրէք վէ մէճիտիյէ պօզտուրան ... ախզ էյլէտիկի ... թէէսսիւֆ օլունուր ... սարրաֆլըգ ... մէմնու տուր.

ՍԹԱԹԻՍԹԻԳ

Լօնտրէլինի սիկուրթայա գօմբանյալարըն, չու թէտգիգաթ իճրաընտան իմթինա էյլէյէնլէրտէն էվվէլ վէֆաթ էյլէտիքլէրինին զանն իմմէք, հագգընտա վէ ... ինքշար էյլէմէքտէ տիր.

Վագըա պու սան հիսապլարտան անլաշըլմըշ տըր քի, Լօնտրէլինի սիկուրթայա գօմբանյալար՝ ... զիյատէ եաշայըրլար.

Վէ պու տա թապիի տիր, չիւնքի, Լօնտրէլինի սիկուրթայա գօմբանյալարըն խըմիթիպալ իչին պիր տիւրլիւ տիւչիւնճէլէրի մէվճուտ օլտուղու, վէ հէր վագթ վէֆաթլարընտան սօնրա ախիլլէրինին նէ օլաճագլարընը թէֆէքքիւր իլէ էնտիչէ իւզրէ պուլունտուղլարը հալտէ, սիկուրթա իտէնլէր պու գայղըլարտան ազատէ պուլունմագտա տըրլար.

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Գալքանտէլէնլի միւթէվէֆֆա Հասան բաշաղանը Սթաֆ ամիրէ բայէլիլէրինտէն Մէհմէտ Բիւշտի պէյէ ռիւթպէի միրիմիրանի,

Հալէպ վիլայէթի պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիկի՝ Տիյարպէքիր պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինի սապըգ Շաքիր էֆէնտիյէ,

Գասթամունի վիլայէթի պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիկի՝ Գըրգ-Քիլիսէ պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինի սապըգ Սալիհ Սաբրի պէյէ,

Էնգարէ վիլայէթի պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիկի՝ Եօզկատ պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինի սապըգ Նիհմէթուլլահ էֆէնտիյէ,

Եօզկատ վիլայէթի միւտտաիի ումումի մուավինլիկի՝ Օրթաքէօյ պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինի սապըգ Նիհատ էֆէնտիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր.

—

Սէր միւէզզինը հազրէթ Շէհրիյարի վէ Մուսիգայի Հիւմայուն գայմագամը Րիֆաթ պէյէ իւչիւնճիւ ռիւթպէտէն Օսմանի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր.

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Փրանսա րէիսը միւքէլլամը Մ. Ժիւլ Ֆէրրի իլէ միւլագաթ իթմէք իւզրէ Րուսիա խարիճիյէ նազըրը Մ. տը Կիէրսին եագընտա Բարիզէ կիտէճէկինէ տաիր կեչէն քէրէ վէրիլէն հավատիս թէքէրրիւր էտէրէք թէէյյիւթ օլունույօր իմիշ.

—

Պէլկրատտա իքի Րուս իլէ պիր Տալմաչիալը Սըրպլըն բաստըթէհրըլը հէր նէ գատար նէզարէթէ ալընմըշ իսէ տէ, Րուս վէ Գարատաղ Թարաֆընտան կէլմէ միւֆսիտ զանն օլունուպ, մէրգումանըն Պէլկրատտան տիշարը գօվուլմըշլար տըր.

—

Բօրթուգալտա Վալէնսա տօ Մինհօ նամ մահալ գուրպինտէ իւչ պին Բօրթուգէզ քէօյլիւսի խանէ իտէրէք «Նաչասըն ճիւմհուրիյէթ» պայրաղըլմըշլար իսէ տէ, պու արպէտա Գուրա նամ մահալտէ պիր փիկէսէ պիր գարը կէօմիւլմէսինտէն նէչէթ իթմիշ օլտուղը իչին, իչպու հարէքէթէ բէք տէ էհէմմիյէթ վէրիլմէմէքտէ իմիշ.

—

Պէրլինտէն եազըլան պիր թէլկրաֆա կէօրէ, Ալէմանիա էրքեանը հարպ րէիսի մարէշալ Մօլթքէ՝ Սիլէզիա էյալէթինտէ վագը Գրէյսաուաքի չիֆթլիկինտէ ալըրճա խաստա եաթմագտա օլտուղընտան, Ժէնէրալ Վալտէրզէ՝ թէրհալ միւչարիւլէյհին նէզտինէ ազիմէթ իթմիշ տիր.

—

Մ. Հանրի Րօչֆօրըն նէչր իթթիկի Լ'Ինթրանսիժան նամ կազէթան Ալզաս-Լօրէն էյալէթինէ տուխուլի Ալէմանիա հիւքիւմէթի Թարաֆընտան Թահթը մէմնուիյէթէ ալընմըչ տըր.

—

Թօնքինտէ Ֆրանսըզլար Թարաֆընտան Թէվգիֆ վէ հափս օլընմուշ պուլունան ագտէմ եաղըղըլար միւխիպէր Շամ Ֆըրանսըզ հիւքիւմէթինտէն պու թէֆա պէրայի Թարիկէ 60.000 ֆրանգ թազմինաթ ախզ իթմիշ տիր.

—

Ամէրիգատա Հայթի ատասընըն չարգ ճիհէթինտէ պուլունան Սէն Տօմինկ ճումհուրիյէթինին րէիսինէ սուիգաստ գասատ վուգու պուլմուշ իսէ տէ, րէիսը միւչարիւլէյհ սուիգասըտըն ֆուրսաթ թէլէֆ էյլէմիշ տիր.

—

Րուսիա Լէհիսթանընտա վագը Կրօտնօ չէհրինտէ պիր գաչ եիւզ ամէլէ՝ մէմուրինը մահալլիյէ ալէյհինտէ իսթիլալա գըյամ էյլէմիշլէր իսէ տէ, Րուսիա հարպիյէ նազըրընըն էմրի իւզէրինէ մահալլը մէզքիւրտէ մէվճուտ քըթաաթ ասքէրիյէ թարաֆընտան մէմլէքէթլէրինէ իատէ օլունմուշլար տըր.

—

Բիրէճիք նէչրը օլունան Բըրեի-կաղէթասընըն պէյանընա կէօրէ, էրքէք վէ գատըն պիր խայլի ամէլէ՝ Տէրսաատէթտէն օրայա վիրուտ իտուպ, տահա բէք չօգ ամէլէ միւնթազըր օլան Բիրէճիք փապրիգալարընտա իչլէմէքտէ պուլունմուշլար տըր.

—

Կեչէն բազար կիւնի Մալթէբէտէ պագը մուհաճիրլէր իչինէ ֆիւր ախճըը քէօմիւրճէ սօյուլ եալընըզ պիր տօնու իլէ պըրագմըշլար տըր. Գարթալ գայմագամը վագաատան խապէրտար օլունճա, տէրհալ մայէթինտէ պագը ժանտարմալար իլէ հայտուտլարը թէէգգուպ չըգմըշ իսէ տէ, հայտուտլար սէրքէշի քէօյէրինէ ալընմըշ տըր.

—

Պիր վագթտան պէրի Արնաւուտլուգտա եաղմուր ֆասըլ էքսիք օլմագլա, Գաթօլիք մէզհէպինէ թէպիյէթ ... մէմլէքէթ ... միւթէհայէր վէ ... պուլունտուղլարընտան թիւրլիւ թիւրլիւ ... պուլունտուղլարը իչիւն ... տիր.

—

Վօլօսատան եազըլըյօր քի, ... մահալլէսինտէ ... եաղմուր օն տէօրթ սաաթ զիյատէ տէվամ իթմիշ, վէ չէհիր սու իչինտէ գալարագ սօգագլարտա 1 մէթրօ սու եիւքսէլմիշ տիր. ... չօգ ... եօգլարը ... .

Իչպու եաղմուրտան հասըլ օլան սէլ ... Վօլօս—Լարիսա տէմիր եօլ գումպանեասընա բէք չօգ զարար վէրմիշ, վէ րիվայէթէ կէօրէ խաթթը մէզքիւր ամէլիյաթը էն աղը 6 այ կէրի գալաճագ տըր.

—

Իչիտիլտիկինէ կէօրէ, Թունատաքի Էվրօպա գօմիսիօնը՝ նոյէմպէր 30ան պէրմիւթաթ ... հաֆր իխտիմալարընա պաշլայըպ, մէսաիյէ ճարիյէ իլէ մէչղուլ օլաճագ տըր.

—

ԹԱԹԻԼԸ ԹԻՃԱՐԷԹԷՆ ՏՕԼԱՅԸ

ՄԷԶԱՏ

Իչպու վէ մօպիլիա թիճճարը Միւսիւ ԺՕՐԺ ՄՕՐԺԻՆԻ՝ Գալաթատա Եիւքսէք Գալտըրըմտա 40 վէ 42 նումէրօլը մաղազալարընտա պուլունան գօլթուգ, սանտալյա, մասա վէ սաիր կիպի պիլճիւմլէ մալլարընը բէք էհվէն վէ աչաղը ֆիյաթլա սաթմագտա օլտըղընը միւթէեպէր էհալիյէ իլան իտէր.

Ֆիյաթլար՝ հէր մալըն իւզէրինտէ եազըլը տըր.

AU PRINTEMPS

GRANDS MAGASINS DE NOUVEAUTÉS

Rue du Havre, Boul. Haussmann, Rue de Provence et Rue Caumartin

PARIS

Vient de paraître

Le Catalogue Album illustré des Modes et Nouveautés de la Saison d'Hiver, lequel sera adressé **GRATIS** et **FRANCO** à toutes les personnes qui en feront la demande à

MM. JULES JALUZOT & Cie

PARIS

Ce Catalogue est édité dans les langues suivantes: **Français, Italien, Espagnol, Portugais, Hollandais, Allemand, Danois et Suédois.**

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du PRINTEMPS.

COLIS POSTAUX

Tout colis contenant pour 50 fr. de marchandises est envoyé **entièrement franco de port** dans toutes les localités recevant des colis postaux.

—Թէքիրտաղ վէ Գըրգ-Քիլիսէ Թարաֆլարընտա իճրաի շէգա-վէթ իթմէքտէ օլան վէ ախիրէն Ջօրլու ճիվարընտա չիֆթլիք սա-հիպի Տիլլեան Աղաբէլ էֆէն-տիյի տաղա աչըրարագ 1700 լիրա ֆիտիյէ ալըփ սալը իխ-մէյինճէ սալըվերմէյէն էշգըյա չէթէսի՝ պու քերրէ Գօզ-Պրունու օրմանընտա սաագիրը Շահանէ Թարաֆընտան սըգըշտըրըլարագ, էշգըյատան 10 նէֆէրի մէճրու-հէն տէրտէսթ իտիլմիշլէր տիր։ Մէրգումաճ հայտուտլարըն րէիսի Գարա Օսման՝ ալըղը եարալար-տան միւթէէսսիրէն պիր աղ սօն-րա վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Տիարպէքիր մէարիֆ միւտիրի-յէթինտէն իսթիֆա իտէն Բէշատ պէյին եէրինէ Տիարպէքիր միւ-թէպէրրանընտան վիլայէթը միւ-շարէլէյհա մէքթուպճուսը եապաք Ֆէյզուլլահ էֆէնտի թային գը-լընմըշ տըր։

—Մէմուրէն Գըրմըզը տէնիզ Թարաֆլարընտա պուլունան Աէ-ֆ... նամ պէյլիք վաբօրը՝ տիւն Տէրսանէտէ մուվասէլէթ, վէ պու սապահ Թէրսանէյէ տուխուլ էյլէմիշ տիր։

—Իւսքիւտարտա վագը Թօբ—Թաշը Թիմարխանէսինէ պու կիւն-լէրտէ րէք չօգ մէճնուն վիւրուտ իթմէքտէ օլուպ, մէվճուտ տէ-ւիլէրին մըգտարը 566 նէֆէրէ պալիղ օլմուշ տըր։

Պունլարտան ալթըսը՝ սահիպ-լէրինին իսթիտա վէ Թալէպի իւ-զէրինէ կէչէն հաֆթա մէզգիւր Թիմարխանէտէն չըգարըլմըշլար տըր։

—Սօֆեատան եազըլտըղընա կէօ-րէ, Ինկիլթէրրա խարիճիյէ նա-զըրը լօրտ կրանվիլ՝ Սօֆեատա մուգիմ Ինկիլիզ բօլիթիգա մէ-մուրը Մ. Լասէլէ պիր Թէլէկրաֆ քէշիտէ իտէրէք, Պուլկարիստան րըէնսինին եէնիտէն տիգթաթ օր-լըգ ուսուլէյնճէ իճրաի հիւքիւ-մէթ իթմէք նիյէթինտէ պուլուն-տուղունա տաիր Բուս բօլիթիգա մէմուրը Մ. Եօնինին բէթէրս-պուրկա պիր րաբօրթօ եազմըշ օլտըղընը մուամիլէյհ Մ. Լասէլէ խապէր վէրմիշ, վէ պու պապտէ Ինկիլթէրրա խարիճիյէ նէզարէ-թինէ մալիւմաթ վէրմէսինի րէ-ճա իթմիշ օլմաղլա, պունա ճէ-վապէն Մ. Լասէլ տախի Բուս բօլիթիգա մէմուրընըն խապէրի պիէսաս օլտըղընը, վէ քէնտիսի րըէնսէ էօյլէ պիր նիյէթ կէօր-մէտիկինի, վէ րըէնս Թէքմիլ հիւ-քիւմէթի էլինէ կէչիրմէք իսթէ-սէ պիլէ, մուվաֆֆագ օլամա-յաճաղընը, զիրա օ հալտէ պէօ-յիւք մէճլիսը մէզպուրանը ճէմ իթմէք իգթիզա իտուպ, պու ի-սէ միւմքինիւլ օլտըղընը ամիրի պուլունան լօրտ կրանվիլէ պիլ-տիրմիշ տիր։

—Աթինա վալիսի Ապէտին բաշա հազրէթլէրի Թարաֆընտան պու քերրէ Տախիլիյէ նէզարէթինէ չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆտա, վի-լայէթ տախիլինտէ եօլ վէ քէօփ-րիւ ինշաաթը՝ քէմալը կէրմի իլէ իլէրի սիւրիւլմէքտէ օլտըղը, վէ պինտէն զիյատէ ամէլէի միւքէլ-լէֆէնին ալըլթըրըլտըղը իշլէմէք-տէ օլտըղ ալը պէյան գըլընմըշ տըր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 23 Հոկտ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	101-7/16
Օսմ. էսհամը աչըլտը	09-9/16
» » գաբանտը	09-5/8
Իսթիգրազ 65	11-3/4
» 69	10-3/8
» 71	67-3/4
» 72	16-1/2
» 73	09-3/8
Օսմանլը Պանգասը	18-
Բուսիա իսթիգրազը	86-1/8
Մըսըր տույ.մութա հըտէ	69-5/8
» իմթիյազը	90-1/8
Ֆախրա Սանիէ (Մըսըր)	66-1/2
Իօշիլտ իսթիգրազը (Մըսըր)	90-1/4
Մաճարիսթ. էսհամը 1877	102-3/8
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25-46

Բարիզ 23 Հոկտ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	78-17 1/2
» » % 5	108-35
Օսմ. էսհամը աչըլտը	09-75
» » գաբանտը	09-85
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	-
» 69	51-
» 73	47-
Բումէլի շըմէնտըֆէրի	46-25
Օսմ. Պանգասը	703-75
Գրէտի Լիօնէ	552-50
Գրէտի Ֆօնսիէ	1243-75
Լիօն ագսիօնը	1370-
Սուէյիշ ագսիօնը	2255-

Բուսիա 5 % 1877	93-3/4
Իթալիա էսհամը	91-
Մըսըր Փօնտ. մութա հըտէ	353-75
Մաճարիսթան էսհամը	102-1/2
Եունան 6 % 1879	417-50
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-24

Վիէննա 23 Հոկտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	120-15
Բումէլի շըմէնտըֆէրի	22-20

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գաբ.	10-27
Պու սապահ աչըլտը	10-29
Մըսըր մութթահըտէ. գաբ.	76-15
Պու սապահ աչըլտը	76-07 1/2
Իսթիգր. 65 (մութօն)	62-
» 65	59-
» 69 (բինար	52-50
» 72 (Պօն տիւ Թրէ.)	18-25
» 73	46-75
Բումէլի շըմէնտըֆէրի	47-
Աղչէ Փայիզի	8-
Բէտօր Ղըշ.	40-
Հէմվալէսիզ »	45-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	7-28
Սթամպօլ պանգասը	7-35
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-10
Թրամվայ	5-20

ԱՂՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըշտան		Ղշ. Բր.
Մէյալ մէճիտիյէ Փարզը		107-36
Մէթալիք	»	101-
Պէշլիք	»	103-20
Ալթըլըգ	»	103-20
Պագըր	»	700-
Գալմէ		1200-
Ինկիլիզ լիրասը		110-
Ֆրանսըզ ալթունը		87-18
Բօլ		90-50
Գրէմից ալթունը		51-20
Գարպօն գայմէսի		09-37

ՇԱՅԱՆԸ ԲԱՂՊԼԹ ԹԷԼԵՍՄԱԹ

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ. —Ֆօբէկ-ֆ. Գուլէ գարուսու Նօ. 677, հէր նէվ Ֆօ-Թօկրաֆ չէքիլիր, վէ Սթամպօլուն չայանը Թամաշա մահալլէրինին րէ-սիմլէրի պուլունուր։

ԱՇԸ ԳԱԼԷՄԼԷՐԻ. —Պէյօղլունտա Այնալը Չարշըտա (Բասամ Օրիան-Թալ) Նօ. 15. ՏՐ. ՎԻՕԼԻ։

Հ. ԱՎԷԼԼԻՍ. —8 Բասամ Օրիան-Թալ. Պ. Ալէաթը ճէրրահիյէ մաղա-զասը։

Իշպու իլան ճէտվէլինէ տախիլ օլ-մագ իսթէյէնլէր, Գալաթատա Տէ-յիրմէն խանընտա Նօ. 16 ԷՍԹԸՐՆ ԱԺԱՆՍԻ իտարէ խանէսինէ միւ-րաճաաթ էյլէմէլի տիրլէր։

ԻԼԱՆԱԹ

Երկէնի մաւէնի հասըլաթը վէ Թօզաւո Թասֆիյէսի օլարագ, Օրման վէ Մէաատին խաարէսինճէ Տէրսաատէթ կէթիրիլմէքտէ օլան խալիս քիւլչէ պագըրլար-տան օլմագ իւզրէ, պու քէրրէ խաարէի մէզքիւրէճէ հէր նէվ նուխաս ամանի իմալինէ էլվէրիշ-լի գըլթալարտա քէշիտէ իթտի-րիւէն լէվհա պագըրլարըն պէհէր աթիգ գըյէսի Թէգրար իլան վուգուունէ տէկին, լիրա 100 ղըշ. հիսապը իլէ 12 1/2 ղըրուշա Ֆին-ճանճըլար եօգուշունտա քեաին Թիւճարտան Ավրամ իսագ Գա-բօվանօնըն մաղազասընտա ֆի-րուխթ օլունմագտա օլտըղը, վէ պու պագըրլարըն մալիւմ օլան սաֆվէթինէ պինաէն, Եվրօպա-տան կէլէն լէվհա պագըրլար-տան Փարգ օլունմագ իւզրէ հէր լէվհասընտա Երկէնի պագըրը Թօզաւո Թասֆիյէսի տամկասը պուլունտըղը իլան օլունըր։

28 Էյլուլ 99 2—2

Իւսքիւտար Պիտայէթ մահքէմէսի իճրա տաիրէսինտէն կէլէն իլան.

Ֆաթմա հանըմըն միւթէվէֆֆա էշէնգօ գատընըն վէրէսէսի Թօտօրէ վէ Բանայօթ զիմմէթլէրինտէ պա իլամ ալաճաղը օլան մէպա-լիղէ մուգապիլ, տաինէի մուտա-լէյէհա էօհտէսինէ վէֆաէն ֆէ-րաղ իտիլմիշ օլան Գուզկունճուգ-տա Իճատիյէ ճատտէսինտէ 202 նումէրօ իլէ մուրագգամ պիր գը-Թա արսանըն Ֆիրուխթը մահքիւմ օլմասընտան նաշի, լէտէլմիւ-զայէտէ 50 լիրա պէտէլ իլէ ալա-ճաղը էօհտէսինտէ Թէգարրուր իտուպ, Թարիխը իլանտան իթի-պարէն 31 կիւն սօնրա գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, 100տէ 5 զամմ իլէ զիյատէյէ Թալիպ օ-լանլարըն Իւսքիւտար Պիտայէթ մահքէմէսի իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օ-լունուր։

8 Թէշրինի էվվէլ 99

Այտըն վիլայէթինտէ Այտըն վէ Իզմիր վէ Սարուխան վէ Տէ-նիզլի վէ Մէնթէշէ սանճագլարը-նըն մալիւմ էլ սամի գազալար-բալամութ էօշիւ 99 սէնէսինէ մախսուս պիր սէնէլիք գայթ վէ իտարէ օլունմագ, վէ Թէգար-րուր իտէճէք պէտէլին պիրի ա-գիպը էհալէտէ, վէ տիկէր իւչի 3 այտա միւթէսավի 4 Թագսիթ իլէ այնէն սիքքէի խալիսէ օլա-րագ Թէսլիմ օլունմագ շարթը վէ շէրաիթը սաիրէ իլէ, մահալլին-ճէ վէ խալինճէ տէրտէսթը միւ-զայէտէ պուլունմուշ օլմաղլա Թալիպ օլուպ շէրաիթինէ մալիւ-մաթ ալմագ իսթէյէնլէր քէֆիլ վէ խաւստ տէրօգէթօ ագչէլէրի-նի միւսթասհապէն իշպու Թէշրի-նի էվվէլը րումինին 22 ինճի ճու-մաա էրթէսի կիւնինտէն էվվէլ Մալիյէ խազինէի ճէլիլէսինտէ Աշ-չար վէ Աղնամ էմանէթի մուհա-սէպէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէ-լէրի իլան օլունուր։

11 Թէշրինի էվվէլ 99 3—1

Պանտըրմա վէ Եաֆա իսկէլէ-լէրինտէն էսիւքէտիլմէք իւզրէ Ճիհանէյէ վարօրլա 94,000 քիլ աթիգ հընթանըն նագլ վէ սէվ-գի մուգավէլէ օլուպ, նավլըն միւնագասայա գօնուլտուղընտան վէ մահը ճարիի րումինին 20ինճի բէնճշէնպիհ կիւնիւ գարարը վէ-րիլէճէկինտէն, նագլընա Թալիպ օլան վարօր գումբանեալարը ճա-նիպինտէն միւտտէթը մէզքիւրէ-նին ինգըզասընտան էվվէլ Մա-լիյէ խազինէի ճէլիլէսինտէ Աշչար վէ Աղնամ էմանէթի տաիրէսինէ միւրաճաաթ օլունմասը իլան օ-լունուր։

11 Թէշրինի էվվէլ 99 3—1

Իլամաթը Շէրիյէ Իճրա տաիրէսին-տէն կէլէն իլան.

Ֆաթմա Զէմիլէ հանըմըն Հավ-վա հանըմ զիմմէթինտէ պա իլամ ալաճաղը օլան մէպա-լիղը մալիւմէնին Թէսվիյէսի զըմ-նընտա մուտալէյհանըն Ֆաթիհ ճամի-շէրիֆի գուրպինտէ խարաճճը Մուհէտտին մահալլէսինտէ Տէ-Թէրճիլէր չարշըսընտա 33 վէ 34 նումէրօլու մահալլէ մէզքիւրէտէ Մըլ-ճըլար ճատտէսինտէ վագը 12 վէ 14 նումէրօլար իլէ մուրագգամ տիւքքեանլարըն Նըսըֆ հիսսէլէ-րի իլէ Էյուպտէ Տէօքմէճիլէր մահալլէ վէ ճատտէսինտէ վագը 6 նումէրօլու Նըսըֆ պօսթանըն Թարիխը իլանտան 15 կիւն սօն-րա Ֆիրուխթըն Թէշէպպիւս օ-լունաճաղը իլամաթը Շէրիյէ իճ-րա տաիրէսինտէն իլան օլունուր։

11 Թէշրինի էվվէլ 99

Ֆէզա

Խայրէտտին աղանըն Ֆաթմա Շէֆիգէ հանըմ զիմմէթինտէ պա իլամ ալաճաղը օլան մէպա-լիղը մալիւմէնին Թէսվիյէսի զըմ-նընտա մէտեունէի մէզպուրէնին Իւսքիւ-տարտա Աթիգ Վալիտէ մահա-լէսինտէ Չավուշ տէրէսի ճատ-տէսինտէ վագը պիր գըթա ար-սասը պունտան ագտէմ պիլմիւ-զայէտէ լիրա 100 ղըրուշ հիսապը իլէ 4200 ղըրուշ պէտէլ իլէ Թա-լիպի էօհտէսինտէ Թէգարրուր իթմիշ օլտուղունտան Թարիխը ի-լանտէն իթիպարէն 31 կիւնէ գա-տար 100տէ 5 զամմ իլէ զիյատէյէ Թալիպ օլանլարըն, իլամաթը Շէ-րիյէ իճրա տաիրէսինէ միւրաճա-աթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

11 Թէշրինի էվվէլ 99

Շէհր էմանէթինտէն կէլէն իլան.

Թագսիմտէ վագը օլուպ Ալ-Թընճը տաիրէ մալի օլան պազ-չէնին չէրաիթը մալիւմէ իլէ Թա-լիպինէ իճարը զըմնընտա վէ իւ-պու Թէշրինի էվվէլին 17ինճի բա-զար էրթէսի կիւնիւ իհալէի գա-Թիյէսի իճրա օլունաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն միւթէպէյէր քէ-ֆիլլէր իլէ վէ խաւստ Թէէմի-նաթ ագչէլէրի իլէ պէրապէր Շէհր էմանէթի մէճլիսինէ միւ-րաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլու-նուր։

11 Թէշրինի էվվէլ 99 2—1

ՍԷՊԶԷՎԱԹ ՖԻՅԱԹԸ

Շէհր էմանէթինտէն կէլէն իլան

Շէհրըհալը Բումինին 6ինճը բէն-ճշէնպիհ կիւնիւ էմին էօնիւնտէ սաթը-լան սէպզէնին Փիյաթը՝ սիմ մէճիտիյէ 20 ղըրուշ հիսապը իլէ պէր վէճհը ա-թի պէյան օլունուր.

Պէտէլ Մեգտար		Ղըրուշ	Բարա
Եէրլի պամեա	1000		140
Թուլչա պամեասը	1000		
Ալմա գապագը	1		
Սագըզ գապագը		1	35
Ջալը ֆասուլեասը բր.		1	35
Այշէ գատըն ֆա-սուլեասը		1	22
Եէր ֆասուլեասը		1	15
Գըրմըզը տօմա-Թէս բր.		1	10
Եէշիլ տօմաթէս		1	
Պարպ. ֆասուլեասը		1	40
Օրթա էնկինար			
Պագլա			
Պօսթան բալըգ-ճանը	100		480
Պաշ բաթլըճան	100		400
Օրթա »	100		200
Թօպաճ »	100		120
Պէզէլեա			
Բանճար		1	
Թազէ սօղան			
Սէմիզօթ		1	20
Մէլհէյէ		1	
Գավաթա	100		
Գըրմըզը պիպէր	100		
Պաշ սալաթալըգ	100		
Օրթա »	100		
Պաշ մըսըր	100		
Օրթա »	100		
Եէշիլ աճը պիպէր		1	22
» Թօրալըգ »		1	30
Լահանա		1	12
Բրասա տէմէթ	1		10
Ըսպանագ		1	10
Իսպէնակէօմէճի		1	15
Շալգամ		1	
Գարնա պահար			
Բամաթէս			
Հավուճ		1	30
Քէրէվիզ		1	18
Պալ գապագը		1	
Եէր էլմասը			
Գըրմըզը պիպէր			

Սէպզէնին Թօպտան սաթըլան Փիյաթը պալատէ մուհարրէր օ-լուպ, պունուն չիւրիւյիւճիւ չէյ օլմասը իլէ նագլիյէ վէ մէսարի-ֆը սաիրէյէ գարշըլըգ օլմագ իւզրէ սէպզէճի տիւքքեանլարըն-տա պու ֆիյաթա նիսպէթլէ խիւգ-տէ 15 նիսպէթինտէ Թիճարէթ զամմը իլէ սաթըլմասը գարար-լաշտըրըլմըշ օլտըղընտան, ան-տէն զիյատէյէ սաթան օլուր ի-սէ, օ միւխալիֆլէր հագգընտա մուամէլէի ճէզայիյէ իճրա օլուն-մագ իւզրէ Շէհր էմանէթի վէ տաիրէի պէլէտիյէ միւտիր վէ մէմուրլարը միւֆէթթիշլէրինէ միւրա-ճաաթ էյլէ պէյան օլունմասը րէճա օլունուր։

6 Թէշրինի էվվէլ 99

ԿՈՒՏՐՕՆ ՎԷՐՆ

ԵԱՆԻ

ՎԷՐՆ ԹԱՊԻՐ ՕԼՈՒՆԱՆ ԳԱԹՐԱՆ ՍՈՒՅԸ

1883տէ Ամսթէրտամ սէրկիսինտէ ուսմուլմիսինտէ մէտալիայա նաիլ օլմուշ տըր.

Իշպու գաթրան քեամիլէն սուտա հալլ օլունուր.

Տիւէր գաթրան սուլարընտա գաթրանըն պիր ազ գօզուսը վէ լէզզէթի պուլունմագտա իքէն, ԱՍԼ ՆԻՒԼԱՍ օլարագ եա-բըլմըշ օլան իշպու գաթրան սու-յընտա շիֆա վէրէճէք պիւ-ճիւմ-լէ խասսէլէր մէվճուտ տըր։ Պիր էօշիւ (մըշիր) ՎԷՐՆ ԳԱԹ-ՐԱՆընտա, պիր գարսիլ սու գաթրանընն հավի օլտըղը գուվ-վէթ մէվճուտ օլուպ, Ֆագաթ կիւնտէ 20 էօշիւ ՎԷՐՆ ԳԱԹ-ՐԱՆընտան ալընտըղտա, հիչ պիր մագարրաթ տօգունմագ. վէ լաքին եիրմի ատէտ սու գաթ-րան գարսիլլի ալըրսա, պա-զըրսագլարտա Թէհլիքէլի պիր իսթիֆրաէթ հասըլ օլուր։

Իշպու գաթրան՝ զիյատէ Թէէ-սիրլի օլտըղտան մաատա, սաիր մուգլիրր գաթրանլարտան տա իւչ գաթ էհվէն տիր։

ՎԷՐՆ ԳԱԹՐԱՆընըն շիշէսի 1,50 Փրանգա Փիրուխթ օլունըր։ Պիր շիշէ իլէ 20 լիթրա գաթրան սույը եափըլըր։ Տուլլանըլտըղը վագթ՝ շիշէյի հաֆիֆճէ չալգալա-մալը տըր։

Իշպու գաթրան խիւլասասը-նըն 100 չէքէրի՝ 2 պուչուգ Փը-րանգ տըր։

Ըմումի տէբօզիթօրը Ժ. ԱԼԻԲ-ՐԱՆՏԻ նէզտինտէ տիր։

Պէյօղլունտա տօղրու եօլտա 169 նումէրօլու ՏԷԼԼԱ-ՍՈՒՏԱ էճզախանէսինտէ պուլունուր։

ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ԻՆԿԻԼԻԶ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

ԷՃԶԱՃԸ Ն. ՎԷ Ժ. ԳԱՆՏԻՈՒՔ ԿԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Կէօյիւս վէ խորար եօլլարընըն էմրազընա շիֆա վէրմէք իւզրէ

ԹՕԼԻՒ ՊԱԼՍԱՄԻՆՏԷՆ ՄԻՒՐԷՔՔԷՊ

ԳԱԹՐԱՆ ՍՈՒՅԸ

Իշպու Գաթրան Սույու հէր մէմ-լէքէթին ամբրպասը Թարաֆընտան պէհսին ու Թավսիյէ օլունմագտա տըր։ Թօլի պալսամինի հէր սընըֆ էհալի Թարաֆընտան իսթիմալ օլունմագտա վէ ֆախտէսի կէօրիւլմէքտէ տիր։

Գանտիւք պիրատէրլէրին Թօլիւ Պալսամինիյէ եարտըգլարը Գաթրան Սույունըն կիւզէլ պիր տատը օլուպ, պիր չօգ մարազլարտա տա պիրտապիր տիր։ Կէօյիւս խաստալըղը, Բըշին-

ԽԱՍԹԱԼԸԳ ՊԻՐՏԷՆ ՊԻՐԷ ՆԱՍԸԼ ԻՒԶԻՐԻՄԻՒԶԷ ՆԷԼԻՑՕՐ

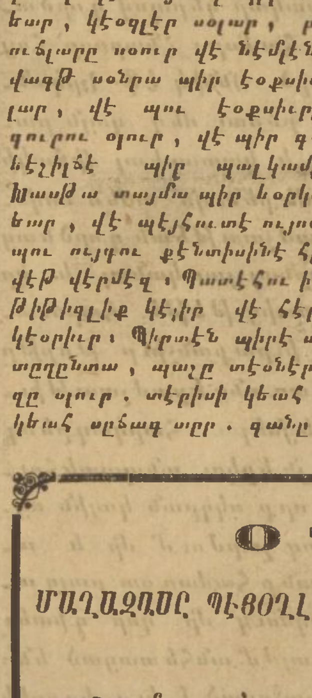

Նասըլ քի պիր խըրըզ պիլի կի-ճէ սօյար, էօյլէ տէ պու խասթա-լըգ կիզլի սու-րէթտէ իւթիւ-միւզէ հիւճիւմ ի-տէր։ Պու խաս-Թալըղա միւպ-Թէլա օլանլար՝ կէօյիւստէ վէ գա-պուրկալարտա վէ պագէն սըրթտա պիլէ աղըր տու-եարլար։ Իսթի-լէրինէ սաան կէ-լիր վէ ույումագ իսթէրլէր. աղըզ խուսուսի իլէ սա-պահլարը ֆէնա տըր։ Տիշլէր եարըլ-կան պիր մաատէ իլէ քիրլէնիր, իշ-Թահ գաչանըր, խասթա սինէսինտէ պէօյիւք պիր աղըրլըգ վէ պաշըն պիր գաաֆ վէ տօյմագ պիր աճըլըգ տու-եար, կէօզլէր սօլար, բարմագլարըն ուճլարը սօուր վէ նէմլէնիր։ Պիր ազ վագթ սօնրա պիր էօքսիւրիւք պաշ-լար, վէ պու էօքսիւրիւք էվվէլա գուրու օլուր, վէ պիր գաչ այ սօնրա էէշիլճէ պիր պալղամլա կէլիր։ Խասթա տայմա պիր եօրկունլուգ տու-եար, վէ պէյնիւտ ույումագ իսթէր. պու ույգու քէնտիսինէ հիչ պիր գուվ-վէթ վէրմէզ։ Պատէ հու իւզթիւնէ պիր Թիթրէմէ կէլիր վէ հէր չէյի ֆէնա կէօրիւր։ Պիրտէն պիրէ այաղա գալգ-մըղընտա, պաշը տէօնէր, ինգըպա-զը օլուր, տէրիսի կեաճ գուրու վէ կեաճ սըճագ տըր. գանը գաթըլաշըր

ճէ տամարլարը. պէյնիւտ բէղայիս վէ գարնը էյլէրինտէն կէլէն ատայի սինիրլէրին Թասաիրլիկը, եասթի մուհաֆաագա օլունմագա մուհթաճ էլտէրէ իթմէյէճէք ֆէլաքեթլէրի... [illegible]

ճնվէլանը աղըրըր. կէօզլէրինին ագ-արը սարը պիր րէնկ ալըր, խարարը ազ տըր վէ զօր օլուր. պունտան մաա-տա Թօրթուլա տըր։ Խասթա՝ նէսիսի նէմէլի էքսէրիա տիշարը վէրմէյէ մէճպուր տըր. պու իսթիֆրաղատան ասըլը ատըղտա պաղէն աճը վէ պա-զէն Թաթլըճա պիր տատ գալըր, վէ գուսուսուգատան սօնրա էգսէրիա եէ-րէք չարըլթըլը կէլիր. խասթանըն կէօզլէրի զայըֆլարըր, վէ կէօզլէրի-նին էօնիւնտէ տայմա լէքէլէր պուլու-նուր. պէօյլէ պիր եօրկունլուգ վէ զայըֆլըգ տույար։ Պիւթիւն պու ա-լամէթլէր սըրա իլէ մէյտանա չըգար։ Տէրիլէր քի, էհալինին իւչ բայընըն պիր րայը չու եա պու Թարզլա մէզ-քիւր խասթալըղա միւպթէլա տըր։ Պազը հէքիմլէր պու խասթալըղը Թագիւթը իւզէրինէ էքսէրիա եանըլ-մըշլար տըր։ Պազըլարը պիր խասթա-լըղը, պագըլարը հազմըսըզլըգ բէգ վէ նիսպէթ քիմի տէ տալագ խասթա-լըղը մագամընտա Թէտավի իթմիշլէր տիր, լաքին պունլարըն միւխթէլիֆ Թէտավիլէրինտէն հիչ պիրի մուվաֆ-ֆագիյէթէ նայիլ օլամըշ տըր։ Մա-մաֆիհ «Մատամ Սէյկէլին Շիֆաքեար Շուրուպը» հէր խուսուստա Թէմամըյ-լա խասթալըղը էյի իտէր։

Հազմըսըզլըգ բէգ վախիմ պիր խաս-Թալըգ օլուպ, բէգ չօգ ինսանլարտա վար տըր, վէ էկէր սէրիան պագըլըգ Թէտավի օլունմազ իսէ, նէթիճէսի չօգ ֆէնա օլուր։ Սէյկէլին շուրուպը էն մուզիրր անզվալտէ մուէսսիր պիր մուալիճէ տիր։

Սահիպի Ա. Ճ. ՀՈՒԱՅԹ

2 Ֆարինկտըն Բօտ Լօնտրա Է. Գ.

Պէյօղլու Գալաթա վէ Սթամպօլըն պիւճիւմլէ պալըլճա էճզախանէ վէ սաթըճը տիւքքեանլարընտա պուլու-նուր։

Թօբտան վէ բէրաքէնտէ միւպա-յէաթ իչին Գալաթատա Վօյվօտա գուրպինտէ Նիւքէքը Գալարըն-տա Ն. 95-97տէ Ըմումի Ինկիլիզ մաղազասընտա մէմուրը մախսուս Էսմօնտ Գարուանսյա միւրաճաաթ իթմէլի տիր։

Օ ԳԱՄԷԼԻՍ

ՄԱՂԱԶԱՍԸ ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ՀԱՃՕՊՈՒԼՕ ՉԱՐՇԸՍԸՆՏԱ ՆՈՒՄԵՐՕ 8

Պու մաղազա՝ գըշ մէվսիմինին Թագարրուպը միւնասէպէթիլէ, Բարիզին պիրինճի Փապրիգալարընտան, էն եէնի մօտա օլարագ բէգ կիւզէլ վէ սէյմէ վէ կուսթօյլէ մամուլ կէթիրիլմիշ օլուպ, —... րէփ —... էփ ... ... քեաֆէն Թէզ վէ շէմսիյէ մէթէմատ օլտըղընը միւթէրիլէր հատարի իլան իտէր։

Մէզքիւր մաղազա՝ պունտան էվվէլքի մէվսիմլէրտէն գիյատէ պու սէ-նէ, գումաշլարընըն հէմ չէշիտ վէ կիւզէլլիկի ճիհէթինճէ, վէ հէմ տէ տի-կէր պու կիւպի մաղազալարըն Փիյաթլարընա նիսպէթլէ հագիգի սուրէթտէ զայիթ էսքին օլան Փիյաթլարը ճիհէթինճէ, միւհթէրէմ միւշթերիլէրինին Թալէպլէրինի մէմնուն վէ իւրա իւմիտ իտէր։

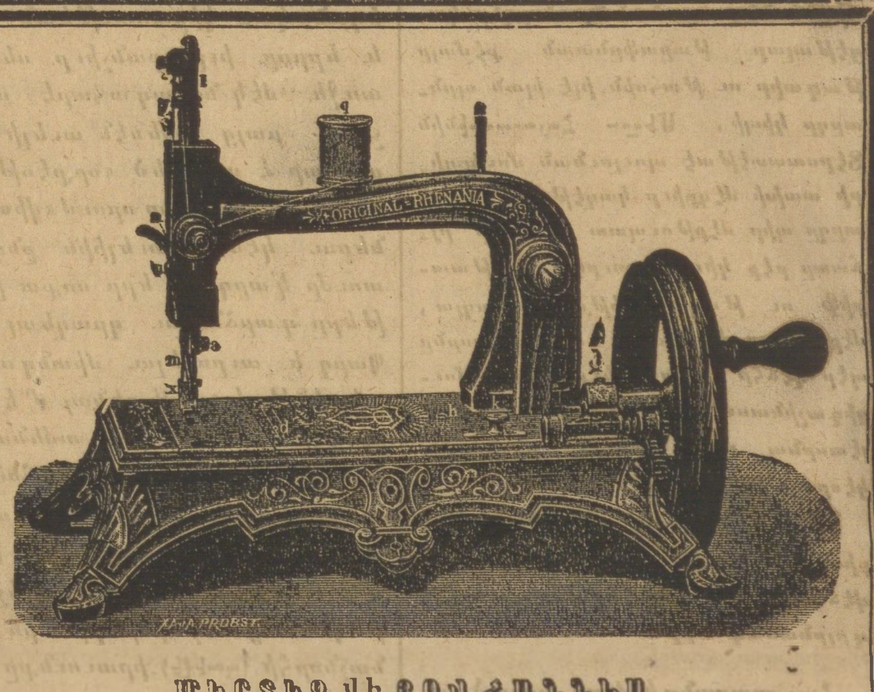

ՄԿՐՏԻՉ ՎԷ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԻՆ

ՏԷՄԻՐ ԽՈՒՐՏԱՎԱԹ ՎԷ ԷՏԷՎԱԹ ՎԷ ՍԱԻՐԷ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ

Շէհրիմիզ էհալիսինէ վէ Թաշրա միւշթէրիլէրիմիզէ պիր սուհուլէթ օլմագ իւզրէ, Գալաթատա Բէնէքշէնպիհ բազարընտա վագը մաղազալա-րըմըզտան պաշգա, պու քէրրէ Սթամպօլտա Ֆինճանճըլար եօգուշունտա 22 նումէրօ իլէ մուրագգամ սապըգ Մ. Զօլանըն մաղազասընտա պիր մունթազամ շիւպէ քիւշատ իլէյմիշ օլտուղումուզու բազլըքթըլու միւշթէ-րիլէրիմիզէ իլան իտէրիզ։

Մէզքիւր շիւպէմիզտէ էնվաի ճինս չիֆթ մաքինալարը, տիքիշ մա-քինալարը, քիլիտ, եարու Թազըմլարը, գունտուրաճըլըգա մախսուս պիւճիւմլէ ալաթ վէ էտէա, Բուսքիլիտլէրի, տիւլկէր ալաթլարը, Փապ-րիգալարա մախսուս էտէվաթ վէ էյէ Թագըմլարը, սիլահ Թագըմլարը, վէ քիլիտ գամբանալարը, զինկօտան մամուլ Թաս, քէպճէ, սահան վէ սաիր պու նէվ էշեա, արապա Թագըմլարը, սարաճ Թագըմլարը, 40 տէֆա աթէշէ տայանըր մէշհուր Մօրիւն Փաարիգասընըն բօթալարը, զինկօ, գուրշուն, չէլիք, տէմիր վէ սարը Թէլ, սարը Թէնէքէ, գօզու-լու էնվաի մալլէր, վէլհասըլ հէր տիւրլիւ տէմիր խուրտավաթ վէ էտէ-վաթ վէ Թօհաֆիյէ մէվճուտ օլուպ, պունլար էն ալա ճինսլարընտան օլտուղլարը կիպի, էհվէն Փիյաթլա տախի Ֆիրուխթ օլունմագտա տըր։

Շունու տախի պէյան իլէրիզ քի, բազլըքթըլու միւշթէրիլէրիմիզէ սու-հուլէթ կէօսթէրիլմէք իչին հէր նէվ Թէսվիր իթթիխազ գըլընմըշ օլ-մաղլա, կէրէք Տէրսաատէթտէն վէ կէրէք Թաշրատան տօղրուտան տօղ-րույա վուգու պուլաճագ հէր նէվ սըբարիշլէր հէմ շայէթ չաբուգ վէ հէմ տէ սուրէթը մունթազամէտէ իճրա օլունմագտա տըր։

Քէզալիք միւշթէրիլէրիմիզ Թարաֆընտան արզու պույուրուլտուղու, պիւթիւն պուլունմայան էմթաա իւզէրինէ տախի գօմիսիօն գապուլ իտի-լէրէք, մէզքիւր էմթաա Եվրօպատան ճէլպ օլունըր, վէ կէրէք մէզքիւր էմթաա վէ կէրէք պիւթիւն մէվճուտ օլան սաիր մալլէր հէր խըթէնիյէն մահալլէ եանի կէրէք ախիրէն տիկէր հիւքիւմէթլէր Թահթը խարէսինէ կէչէն մահալ վէ իսքէլէլէրէ վէ կէրէք միւմալիքը Շահանէ տախիլինէ պուլունան հէր մահալ վէ իսքէլէլէրէ Թարաֆըմըզտան աթ Թարաֆէ իթթիրիլիր։

Թալիպ օլան զէվաթ՝ տօղրուտան տօղրույա զիյարէթ մուհարրէր սա-րէսիվիզէ միւրաճաաթ իթմէլիտիրլէր։

Մ. Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Գալաթա Եօրկանճըլար սօգագ Ն. 70